

**VYSOKÁ ŠKOLA EVROPSKÝCH A REGIONÁLNÍCH
STUDIÍ, O. P. S., ČESKÉ BUDĚJOVICE**

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

**JURISTICKÉ A SPOLEČENSKÉ ASPEKTY
EXEKUČNÍHO ŘÍZENÍ**

Autor práce: Pavlína Konvičná

Studijní obor: Bezpečnostně právní činnost ve veřejné správě

Forma studia: prezenční

Vedoucí práce: Mgr. Josef Kříha

Katedra: Katedra právních oborů a bezpečnostních studií

2016

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracoval(a) samostatně, na základě vlastních zjištění a s použitím odborné literatury a materiálů uvedených v této práci.

Souhlasím, aby práce byla uložena v knihovně Vysoké školy evropských a regionálních studií v Českých Budějovicích a zpřístupněna v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění.

.....

Děkuji vedoucímu bakalářské práce Mgr. Josefu Kříhovi, za cenné rady, připomínky a metodické vedení práce.

ABSTRAKT

KONVIČNÁ, P., *Juristické a společenské aspekty exekučního řízení* : bakalářská práce. České Budějovice : Vysoká škola evropských a regionálních studií, o. p. s., 2016. 75 s. Vedoucí bakalářské práce : Mgr. Josef Kříha.

Klíčová slova: exekuce, exekuční řízení, povinný, oprávněný

Předkládaná bakalářská práce primárně teoreticky osvětluje základní pojmosloví, východiska zkoumané oblasti a specifika uplatňovaných zásad exekučního řízení. Formou historické retrospektivy je objasněn vývoj exekuce. V rámci analytického vhledu jsou úžeji vymezeny formy, druhy a způsoby exekuce. V této souvislosti je blíže popsán průběh exekučního řízení. Teoretická část je obohacena o část empirickou. Empirická část má ambici formou kvalitativního výzkumného šetření (ankety a polořízeného rozhovoru) detekovat názorový kauzalizmus veřejnosti na společenské opodstatnění a faktickou účinnost zákonných a podzákonných právních předpisů dané oblasti. V rámci stanovených cílů bakalářské práce, jsou rovněž komparovány postoje problematiky exekučního řízení a zkušenosti občanů Jihočeského kraje se zaměřením na teritoriální území Města Prachatice.

ABSTRACT

KONVIČNÁ, P., *Juridical and Social Aspects of Forfeiture* : Bachelor thesis. České Budějovice : The College of European and Regional Studies, 2016. 75 p. Supervisor : Mgr. Josef Kříha.

Key words: execution, executive procedure, compulsory, authorized

The submitted bachelor's thesis explains primarily and theoretically the basic terms and bases of the field research along with the specifics of claiming the policy of enforcement proceedings. The evolution of execution is cleared by means of a historical retrospective. The forms, kinds and ways of execution are determined closely within the framework of analytical insight. In this connection, the enforcement proceedings process is described here more closely. The theoretical part is enriched with the empirical part. By means of the qualitative survey research (using a poll and a semi-procedural interview), the empirical part has the ambition to detect the public opinion causality with regard to the social foundation and the factual effectiveness of legal and regulatory law enactment in the current field. By means of the set goals of the Bachelor's thesis, the attitude of the enforcement proceedings matters and the experience of citizens are also compared in the South Bohemian Region with a focus on territorial area of the town of Prachatice.

OBSAH

ÚVOD	8
1 CÍL A METODIKA BAKALÁŘSKÉ PRÁCE	10
2 ZÁKLADNÍ POJMOSLOVÍ A VÝCHODISKA	11
3 ZÁSADY EXEKUČNÍHO ŘÍZENÍ	20
3.1 Sporné a nesporné řízení	20
4 POLOŽENÍ ZÁKLADU EXEKUCE	22
5 FORMY, DRUHY A ZPŮSOBY EXEKUCE	27
5.1 Formy	27
5.2 Druhy	27
5.3 Způsoby	29
6 PRŮBĚH EXEKUČNÍHO ŘÍZENÍ	32
6.1 Návrh	32
6.2 Exekuční titul	34
6.2.1 Druhy exekučních titulů	35
6.3 Exekuční řízení	35
6.3.1 Činnost soudu před nařízením výkonu rozhodnutí	35
6.3.2 Nařízení exekuce	36
6.3.3 Postup	37
7 INSOLVENČNÍ ŘÍZENÍ	42
8 PŘÍČINY A DŮSLEDKY EXEKUCE	44
8.1 Proč se zadlužujeme	44
8.2 Důsledky	47
8.2.1 Oběti exekuce	47
8.3 Kdo mi poradí?	48
9 EMPIRICKÁ ČÁST (ANKETA A ROZHOVOR)	49
9.1 Anketa	49
9.2 Polořízený rozhovor	61

ZÁVĚR.....	62
SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ	64
SEZNAM OBRÁZKŮ, TABULEK A GRAFŮ.....	67
SEZNAM PŘÍLOH.....	68
PŘÍLOHY	69

ÚVOD

Volba tématu bakalářské práce „Juristické a společenské aspekty exekučního řízení“ byla determinována faktem, že se jedná o celospolečensky aktuální a diskutovanou problematiku.

V širším aspektu vymezuje legislativní východiska zkoumané problematiky dle jednotlivých ustanovení zákona č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti a o změně dalších zákonů ve znění pozdějších předpisů (dále jen „**exekuční řád**“), který legitimně upravuje postavení, činnost soudních exekutorů, například je rozdělen na několik částí. Například definuje exekutora a jeho činnost, exekuční řízení, odměnu exekutora, průkaz soudního exekutora a dále se zabývá účastníky řízení, kterými jsou povinný a oprávněný.

Pod pojmem exekuce si zejména laická veřejnost přesně nevybaví procesní zvláštnosti zájmově reflektované oblasti. Subsumují objektivní i subjektivní okolnosti, které předurčují vznik okolnosti negativní, exekuce, tj. okolnosti finanční, souhra náhod apod. V dnešním světě „výhodných“ úvěrů, podvodných půjček či jiných podvodů páchaných na občanech České republiky není snadné postupu zabránit. Pojem exekuce, lze také vymezit jako výkon rozhodnutí, který je relativně novým pojmem. V roce 1963 jej zvolil český zákonodárce. Zákonodárce měl za to, že je to vhodnější název než exekuce.¹ Předpokládá se, že postupem času znovu vymizí. Pojem exekuce je tak zaveden do českého povědomí, že se do české legislativy znovu vrací správní exekuce, soudní exekuce aj. V České republice se rozlišují exekuce, které provádějí soudy samy nebo které provádějí samotní soudní exekutoři. Častější je verze, kdy jej provádějí soudní exekutoři, z důvodu větší efektivity.

Exekuce má prvopočátek v utvoření jakékoli pohledávky, poté jen stačí, aby dlužník neplnil své povinnosti (neplatil) a věřitel může podat žalobu. Tím se zahájí soudní řízení proti dlužníkovi. Pokud dlužník nadále neplatí, tak soud vydá rozhodnutí stanovující povinnost, povinnost platit. Poté se už jen čeká na právní moc rozhodnutí. Dále si pohledávku již přebírá soudní exekutor, či si je soudy řeší samy. Exekuční řízení probíhá tak, že věřitel podá návrh na nařízení exekuce, soud nařídí exekuci a pověří tím příslušného soudního exekutora. Jeho činností je nejdříve zjišťování a zajišťování majetku prostřednictvím tzv.: exekučních příkazů. Usnesení o nařízení exekuce nabude právní moci a exekuce se začne provádět. Provádí se do té chvíle, dokud není splacena dlužná částka včetně nákladů oprávněného soudního exekutora. Tím exekuce končí.

---

¹TRIPES, A., *Exekuce v soudní praxi*, Praha : C.H.Beck, 2001. s. 3. ISBN 978-80-7179-483-7.

V našem právním státě je mnoho jedinců, kteří se do této situace dostanou ať svojí, či cizí vinnou. Bohužel počet exekucí v České republice stále stoupá.²

Není jednoduché obecně vymezit kauzalismus zadlužení. Mezi nejfrekventovanějšími způsoby může být neekonomický přístup hospodaření s rodinným rozpočtem, kdy rodiny žijí tzv. z měsíce na měsíc a nejčastěji přítomnou půjčku zaplatí půjčkou další.³ To však není řešení a bohužel to někdy končí tím nejhorším, exekucí.

---

²*Češi se topí v exekucích.* [online]. 2015-04-02 [cit. 2016-02-23]. Dostupné z: WWW: <<http://www.kurzy.cz/zpravy/378633-cesi-se-topi-v-exekucich-828-000-pripadu-a-pocet-neustale-stoupa/>>.

³*České rodiny se stále více zadlužují.* [online]. 2008-08-03 [cit. 2016-02-06]. Dostupné z: WWW: <http://krkonosky.denik.cz/zpravy_region/ceske-rodiny-se-stale-vice-zadluzuji-ale-chytre.html>.

1 CÍL A METODIKA BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Cílem práce je vedle rámcového teoretického vhledu ke zkoumané problematice rovněž zjistit, porovnat postoje a zkušenosti občanů v Jihočeském kraji se zaměřením na teritoriální území Města Prachatic, vztah veřejnosti na společenské opodstatnění a faktickou účinnost zákonných a podzákonných právních předpisů dané oblasti. Za pomoci stanovené výzkumné techniky, tj. ankety a tzv. „polořízeného“ rozhovoru.

Teoretická část bakalářské práce je v první kapitole zaměřena na samotný pojem z pohledu pojmosloví. Zásady exekučního řízení jsou odlišeny a charakterizovány, a každé exekuční řízení je musí dodržovat. Zásady se musí uplatňovat a být ve vzájemné korelaci. V další části práce je zahrnut samotný vývoj, který začal primárně v právu římském. Konkrétně se jedná o Zákon dvanácti desek (Lex duodecim tabularum), který má v dějinách práva mimořádný význam. Dále jsou analyzovány formy, druhy a způsoby exekuce. V teoretické části práce je obsažen průběh exekučního řízení, tzn. od samého podání návrhu na exekuci až po jeho průběh. V další části, práce pojednává o insolvenčním řízení. Insolvenční řízení pojednává o uspokojení věřitelů exekuce, ovšem nikoliv jen u některých, ale o uspokojení všech věřitelů zároveň. Skládá se z několika fází. První fází je zahájení samotného řízení a podání insolvenčního návrhu. Následuje rozhodnutí o úpadku dlužníka, a nakonec insolvenční řízení. V práci jsou vymezeny příčiny a důsledky exekuce, proč a v jakém věku nejčastěji lidé spadají do exekucí, jaké mají obvykle vzdělání či jaké mají postavení ve společnosti. Také je uvedeno, co způsobuje až třetinové množství nařízených exekucí. Dále, kdo jsou oběti exekuce a jaké důsledky z exekuce vyplývají. Na závěr jsou navržena opatření, jakým způsobem se vypořádat s exekucí.

Empirická část práce tvoří užitá kvalitativní výzkumná technika, tj. polořízený rozhovor a anketa. Anketa je prováděna v rámci teritoriálního území Města Prachatic a cílem ankety je zjistit povědomí občanů o exekuci. Polořízený rozhovor je veden s respondentem, který byl na základě vlastních zkušeností dotčen výkonem exekuce. Tento rozhovor je anonymní.

Při zpracování bakalářské práce je využita analýza odborných publikací, internetových zdrojů a legislativních dokumentů, konkrétně zákon č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti a o změně dalších zákonů ve znění pozdějších předpisů (dále jen „**exekuční řád**“) a zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „**občanský soudní řád**“).

2 ZÁKLADNÍ POJMOSLOVÍ A VÝCHODISKA

Výkon rozhodnutí nebo-li exekuce

Občanský soudní řád z roku 1963 pro tento postup zvolil tehdy novátorskou terminologii - výkon rozhodnutí. Tento termín pokládal tehdejší zákonodárce - podle důvodové zprávy - za vhodnější český název než dřívější termín exekuce. Tato terminologická změna se nevžila a výrazy jako „exekuce“, „exekuční soud“, „exekutor“ a jim podobné a od slova exekuce odvozené zůstaly trvale v myslích lidí. Používá je beze zbytku naše právní nauka, ve stále hojnější míře i literatura. Jen zákonodárce se z celkem pochopitelných důvodů stále ještě přidržuje zavedeného pojmosloví, a tak teprve při chystané rekodifikaci civilního procesu se zřejmě vrátíme k původní terminologii - k exekucím.⁴

Exekuce

Je výkon exekučního řízení. Exekuci provádí samotné soudy nebo samostatní soudní exekutoři.⁵ Exekuce je procesními normami svěřena různým orgánům, mezi nimiž rozhodující místo zaujímá soud.⁶

Exekuční řízení

Postup, kterým se provádí tato nucená realizace plnění k tomu oprávněnými orgány, je našimi právními předpisy nazýván výkon rozhodnutí, neboli exekuce.⁷

Exekuční řízení se zahajuje na návrh. Exekuční řízení je zahájeno dnem, kdy exekuční návrh došel exekutorovi. Exekutor může začít zjišťovat a zajišťovat majetek povinného nejdříve poté, kdy soud vydal pověření podle § 43 písm. a) „exekučního řádu“.

Podá-li oprávněný více exekučních návrhů v téže věci, vede exekuci ten exekutor, který je v rejstříku zahájených exekucí zapsán jako první. Exekuční řízení nelze přerušit, nestanoví-li tento nebo zvláštní právní předpis jinak. Nelze také prominout zmeškání lhůty a podat návrh na obnovu exekučního řízení.

⁴TRIPES, A., *Exekuce v soudní praxi*, Praha : C.H.Beck, 2001. s. 3. ISBN 978-80-7179-483-7.

⁵*Vymáhání a odkup pohledávek s.r.o.* Slovník pojmů. [online]. 2016 [cit. 2016-02-04]. Dostupné z: WWW: <<http://www.vymahanidluhu.cz/slovník-pojmu>>.

⁶SCHELLEOVÁ, I., *Základy občanského práva procesního*, Praha : Eurolex Bohemia, 2005. s. 81. ISBN 80-86861-33-3.

⁷SCHELLEOVÁ, I., *Exekuční řízení*, Praha : Eurolex Bohemia, 2005.s. 9. ISBN 80-86861-46-5.

Exekutor

Exekutor je povinen při výkonu exekuční a další činnosti používat označení „soudní exekutor“. Označení soudní exekutor nebo „exekutorský úřad“, od nich odvozené tvary slov, ani označení způsobilé vyvolat nebezpečí záměny s uvedenými označeními není oprávněna používat jiná osoba.⁸

Pravomoci exekutora⁹

- a) Exekutor má právo zjistit si o vás všechny údaje podle § 33 „exekučního řádu“ jsou povinny sdělit tyto údaje například policie (evidence obyvatel), banka (stav konta), obec s rozšířenou působností (automobily a nemovitosti), ale třeba i PPL, když vám veze balík.
- b) Exekutor vám může udělat soupis majetku. To znamená že vy dotyčnou věc nemůžete darovat, prodat ani půjčit a v podstatě ani užívat.
- c) Zabavovat peníze a majetek.

Soudní exekutoři

Četné stížnosti na pomalý „průchod práva“ a na zajištění vynutitelnosti zejména soudních rozhodnutí vedly ke zřízení institutu soudního exekutora.

Exekutor je povinen při výkonu exekuční a další činnosti používat označení „soudní exekutor“. Označení „soudní exekutor“ nebo „exekutorský úřad“, od nich odvozené tvary slov, ani označení způsobilé vyvolat nebezpečí záměny s uvedenými označeními není oprávněna používat jiná osoba.¹⁰

Základní ustanovení

§ 1

(1) Soudní exekutor („dále jen exekutor“) je fyzická osoba splňující předpoklady podle tohoto zákona, kterou stát pověřil exekutorským úřadem.

(2) V rámci pověření exekutorským úřadem exekutor provádí nucený výkon exekučních titulů včetně zřizování exekutorského zástavního práva (dále jen „exekuční činnost“) a další činnost podle tohoto zákona.

---

⁸ČESKO. Zákon č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád) a o změně dalších zákonů. In Sbírnka zákonů, Česká republika. 2001, částka 120, Dostupné z: WWW: <<http://zakonyprolidi.cz/cs/2001-120>>.

⁹JANATA, L., A KOL., *Kladivo na Exekutora*, Praha : Nuridius, 2014. s. 12. ISBN 978-80-87822-14-2.

¹⁰ŠÍMA, A., *Občanské právo procesní*, 2.vyd. Praha : Armex publishing, 2009. s. 19. ISBN 978-80-86795-76-8.

§ 2

(1) Exekutor vykonává exekuční činnost nezávisle. Při výkonu exekuční činnosti je vázán jen Ústavou České republiky, zákony, jinými právními předpisy a rozhodnutími soudu vydanými v řízení o výkonu rozhodnutí a exekučním řízení.

(2) Exekutor je povinen vykonávat svědomitě své povolání a při jeho výkonu a v občanském životě se držet všeho, co by mohlo narušit důstojnost exekutorského povolání nebo ohrozit důvěru v nezávislý, nestranný a spravedlivý výkon exekuční činnosti.

§ 3

(1) Exekutor vykonává exekuční a další činnost za úplatu.

(2) Činnost exekutora je neslučitelná s jinou výdělečnou činností s výjimkou správy vlastního majetku. Exekutor však může vykonávat i za úplatu činnost vědeckou, publikační, pedagogickou, tlumočnickou, znaleckou, uměleckou a činnost v poradních orgánech vlády, ministerstev, jiných ústředních orgánů státní správy a v orgánech samosprávy.

§ 4

(1) Exekutor je povinen při výkonu exekuční činnosti a další činnosti používat označení „soudní exekutor“. Označení „soudní exekutor“ nebo „exekutorský úřad“, od nich odvozené tvary slov, ani označení způsobilé vyvolat nebezpečí záměny s uvedenými označeními není oprávněna používat jiná osoba.

(2) Ten, kdo neprovádí na základě zákona nucený výkon exekučních titulů, není oprávněn označovat svoji činnost jako „výkon rozhodnutí“, „exekuci“ nebo „exekuční činnost“ tvary slov od nich odvozené, ani označení způsobilé přivodit nebezpečí záměny s uvedenými označeními.

§ 5

(1) Exekutor může zaměstnávat zaměstnance.

(2) Na základě písemného pověření uděleného exekutorem mohou jeho zaměstnanci vykonávat úkony exekuční činnosti a další činnosti za podmínek a v rozsahu stanovené tímto zákonem.

(3) Na pracovní poměr zaměstnanců exekutora se vztahuje zvláštní předpis.

§ 6

Orgánem samosprávy exekutorů je Exekutorská komora České republiky.¹¹

---

¹¹ČESKO. Zákon č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád) a o změně dalších zákonů. In Sběrka zákonů, Česká republika. 2001, částka 120, Dostupné z: WWW: <<http://zakonprolidi.cz/cs/2001-120>>.

Průkaz soudního exekutora

Exekutor řídí činnost exekutorského úřadu, který jeho jménem plní všechny úkoly potřebné k řádnému výkonu exekuční činnosti. Exekutor při své činnosti používá průkaz exekutora, razítko a pečetidlo, které obsahují

- a) jeho jméno, příjmení a titul,
- b) označení „soudní exekutor“,
- c) sídlo exekutora,
- d) státní znak České republiky.

Průkaz exekutora, razítko a pečetidlo vydá exekutorovi Komora.¹²

Obrázek č. 1: Vzor otisku razítka a pečetidla exekutora¹³

Účastníci řízení¹⁴

Účastníky exekučního řízení jsou oprávněný a povinný. Účastníkem exekučního řízení je také manžel povinného, je-li exekucí postihován jeho majetek nebo majetek ve společném jmění manželů.

Proti jinému, než kdo je v rozhodnutí označen jako povinný, nebo ve prospěch jiného, než kdo je v rozhodnutí označen jako oprávněný, lze vést exekuci, jen jestliže je prokázáno, že na něj přešla povinnost nebo přešlo či bylo převedeno právo z exekučního titulu.

Přechod povinnosti nebo přechod či převod práva lze prokázat jen listinou vydanou anebo ověřenou státním orgánem nebo notářem, pokud nevyplývá přímo z právního předpisu.

---

¹²ČESKO. Zákon č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád) a o změně dalších zákonů. In Sbíрка zákonů, Česká republika. 2001, částka 120, Dostupné z: WWW: <<http://zakonyprolidi.cz/cs/2001-120>>.

¹³ČESKO. Zákon č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád) a o změně dalších zákonů. In Sbíрка zákonů, Česká republika. 2001, částka 120, Dostupné z: WWW: <<http://zakonyprolidi.cz/cs/2001-120>>.

¹⁴ČESKO. Zákon č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád) a o změně dalších zákonů. In Sbíрка zákonů, Česká republika. 2001, částka 120, Dostupné z: WWW: <<http://zakonyprolidi.cz/cs/2001-120>>.

Prokáže-li se, že po zahájení exekučního řízení nastala právní skutečnost, s níž právní předpisy spojují převod nebo přechod práva oprávněného, o něž v exekučním řízení jde, do řízení namísto dosavadního oprávněného vstupuje jeho právní nástupce. Ten, kdo nastupuje do řízení na místo dosavadního oprávněného, musí přijmout stav řízení, jaký tu je v době jeho nástupu do řízení.

Ochrana povinného¹⁵

Jednou z hlavních zásad uplatňovaných v exekučním řízení je ochrana povinného, spočívající v tom, že lze nařídit exekuci jen v takovém rozsahu, jaký stačí k uspokojení oprávněného.

Zjištění pohledávek¹⁶

Zjištění zda má dlužník nějaké vymahatelné pohledávky, lze učinit několika způsoby. Vhodnou komunikací to může zjistit přímo věřitel, popř. osoba, které postoupil svou pohledávku k vymáhání, anebo soudní exekutor či soud. Soudní exekutor může vyzvat oprávněného v souladu s § 50 „exekučního řádu“, aby navrhl, jakým způsobem má provést exekuci, a aby označil fyzickou či právnickou osobu, vůči které má pohledávku, a uvedl důvod této pohledávky. Exekutor může dlužníka předvolat a vyzvat jej k dobrovolnému splnění povinnosti a k prohlášení o jeho majetku.

Exekuční titul

Titulem se rozumí listina vydaná k tomu oprávněným orgánem, která má předepsanou formu a ve které se ukládá určité osobě povinnost něco v určité době doplnit.¹⁷

Bez exekučního titulu nemůže soud či exekutor exekuci vůbec nařídit. Exekuční titul je podkladem, který dokládá právo věřitele na splnění určité povinnosti. Podle § 40 „exekučního řádu“ jsou exekučním titulem pouze:

- 1) vykonatelné rozhodnutí soudu, pokud přiznává právo, zavazuje k povinnosti nebo postihuje majetek,
- 2) vykonatelné rozhodnutí soudu a jiného orgánu činného v trestním řízení, pokud přiznává právo nebo postihuje majetek,
- 3) vykonatelný rozhodčí nález,

---

¹⁵SCHELLEOVÁ, I., *Základy občanského práva procesního*, Praha : Eurolex Bohemia, 2005. s. 105. ISBN 80-86861-33-3.

¹⁶RADKOVÁ, M., *Exekuce jiné pohledávky*, Praha : Linde, 2009. s. 121. ISBN 978-80-7201-767-6.

¹⁷TRIPES, A., *Exekuce v soudní praxi*, Praha : C.H.Beck, 2001. s. 15. ISBN 978-80-7179-483-7.

- 4) notářský zápis se svolením k vykonatelnosti sepsaný podle „notářského řádu“ (zákon č. 358/1992 Sb., § 71 písm. a) až 71 písm. c) nebo exekutorský zápis podle § 78 písm. a) „exekučního řádu“),
- 5) vykonatelné rozhodnutí orgánu veřejné správy včetně platebních výměrů, výkazů nedoplatků ve věcech daní a poplatků a jiných rozhodnutí, jakož i vykonatelný smír,
- 6) vykonatelné rozhodnutí a výkaz nedoplatků ve věcech nemocenského pojištění a sociálního zabezpečení,
- 7) jiná vykonatelná rozhodnutí a schválené smíry a listiny, jejichž výkon připouští zákon.¹⁸

Vykonavatel¹⁹

Vykonavatel soudního exekutora je zaměstnancem soudního exekutora, kterého může soudní exekutor pověřit k provádění určitých úkonů v rámci exekuční činnosti. Zpravidla se jedná o výjezdy do místa, kde se zdržují dlužníci za účelem provedení místního šetření, doručení písemností a soupisu movitých věcí.

Exekutorská komora České republiky

Exekutorská komora se sídlem v Praze zřízená zákonem č. 120/2001 Sb., „exekučního řádu“, je stavovskou organizací profesní samosprávy sdružující soudní exekutory. Členství v ní je pro všechny exekutory povinné ze zákona.²⁰

Exekutor se stává členem Komory okamžikem jmenování exekutorem. Členství v Komoře zaniká odvoláním exekutora, jeho smrtí nebo prohlášením za mrtvého.²¹

Státní dohled nad exekuční činností, nad činností exekutora a nad nakládáním se zvláštním účtem nebo nad nakládáním s prostředky na zvláštním účtu, vykonává Ministerstvo spravedlnosti. Ministerstvo provádí státní dohled i na základě písemných podnětů právnických nebo fyzických osob.²²

---

¹⁸RADKOVÁ, M., *Exekuce jiné pohledávky*, Praha : Linde, 2009. s. 133. ISBN 978-80-7201-767-6.

¹⁹JEŽEK, M., *Jak vyvrát na exekuce*, Brno : Bizbooks, 2013. s. 95. ISBN 978-80-265-0070-4.

²⁰*Exekutorské komory České republiky*. [online]. 2015 [cit. 2016-02-10]. Dostupné z: WWW: <<http://www.ekcr.cz/index.php?p=uvod&w=>>.

²¹DOLEŽAL, T., JANKOVÁ, L., ŠÍPOVÁ, M., *Zákon o konkursu a vyrovnání*, Praha : C. H. Beck, 2006. s. 121. ISBN 80-7179-947-5.

²²ČESKO. Zákon č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád) a o změně dalších zákonů. In *Sbírka zákonů, Česká republika*. 2001, částka 120, Dostupné z: WWW: <<http://zakonyprolidi.cz/cs/2001-120>>.

Exekutorský úřad

Úřad, do něhož ministr spravedlnosti jmenoval soudního exekutora, sídlí v obvodu některého z okresních soudů.²³

Obrázek č. 2: Vzor označení exekutorského úřadu²⁴

Příslušnost soudu²⁵

Je stanovena tak, že soud může nařídit a provést exekuci jen k vymození plnění, která jsou obsažena v zákonem stanovených exekučních titulech. Podmínkou je, že se vynucování plnění děje na území našeho státu. Z toho logicky vyplývá, že soud nesmí realizací exekuce zasáhnout do území svrchovanosti jiného státu. Rovněž nesmí cizozemský orgán, který provádí exekuci, zasáhnout jak svými rozhodnutími, tak faktickými kroky do území svrchovanosti České republiky. Při vymezení příslušnosti soudu je třeba rovněž vyjít z vymezení obecné příslušnosti soudu v nalézacím řízení. Přičemž ovšem platí, že k řízení jsou v prvním stupni zásadně věcně příslušné pouze okresní soudy.

V exekučním řízení platí zásada rozhodování samosoudcem, senát rozhoduje v rámci exekučního řízení pouze v řízení odvolacím.

Procesní podmínky

Exekuce může být provedena jen za předpokladu, že jsou splněny zákonem stanovené procesní podmínky. Pokud tyto podmínky nejsou splněny, nemůže být exekuce ani nařízena ani prováděna. Je tedy potřeba tento nedostatek odstranit. Exekuce u níž nejsou dány všechny procesní podmínky, je nepřípustná.

Procesními podmínkami jsou:

- návrh na exekuci

²³JEŽEK, M., *Jak vyzrát na exekuce*, Brno : Bizbooks, 2013. s. 93. ISBN 978-80-265-0070-4.

²⁴ČESKO. Zákon č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád) a o změně dalších zákonů. In Sbíрка zákonů, Česká republika. 2001, částka 120, Dostupné z: WWW: <<http://zakonyprolidi.cz/cs/2001-120>>.

²⁵SCHELLEOVÁ, I., *Základy občanského práva procesního*, Praha : Eurolex Bohemia, 2005. s. 89. ISBN 80-86861-33-3.

- příslušnost soudu
- pravomoc soudu
- způsobilost být účastníkem řízení
- procesní způsobilost
- průkaz plné moci
- překážka věci zahájené nebo rozsouzené

V případě, že jde o neodstranitelný nedostatek procesních podmínek nesmí být exekuce nařízena a řízení musí být zastaveno. Jde o zastavení řízení, nikoliv o zastavení exekuce.²⁶

Procesní způsobilost²⁷

Každý může před soudem jako účastník samostatně jednat. Procesní způsobilostí se rozumí způsobilost vykonávat v řízení práva a povinnosti účastníka řízení samostatně nebo prostřednictvím zvoleného zástupce.

Dvojkolejnost právní úpravy civilních exekucí²⁸

a) Obecné výklady

Od účinnosti exekučního řádu byl v České republice nastolen duální systém civilního exekučního práva. Podstata tohoto systému spočívá v existenci dvou paralelních právních režimů (subsystémů) civilních exekucí, přičemž je na výběru oprávněného, který z nich zvolí.

Existuje tak:

1. systém tzv. výkonu rozhodnutí normativně upraveného v části šesté „občanského soudního řádu“,
2. systém soukromých soudních exekutorů vykonávajících exekuci podle „exekučního řádu“.

Do přijetí exekučního řádu existoval jediný systém, tradiční výkon rozhodnutí realizovaný soudem, výkonu rozhodnutí jakožto druhá fáze civilního procesu. Přijetím exekučního řádu se však stát v žádném případě nezbavil své odpovědnosti vyplývající z práva na spravedlivý proces - v širších souvislostech hovoříme o tzv. adjudikační

²⁶SCHELLEOVÁ, I., *Základy občanského práva procesního*, Praha : Eurolex Bohemia, 2005. s. 95. ISBN 80-86861-33-3.

²⁷BUREŠ, J., DRÁPAL, L., MAZANEC, M., *Občanský soudní řád komentář*, 5. vyd. Praha : C.H. Beck, 2001. s. 69. ISBN 80-7179-338-8.

²⁸ŠÍNOVÁ, R., KOCHOVÁ, I., A KOL., *Civilní proces Řízení exekuční, insolvenční a podle části páté OSŘ*, Praha : C.H.Beck, 2015. s. 5 ISBN 978-80-7400-600-5.

povinnosti, povinnosti poskytnout ochranu porušenému nebo ohroženému subjektivnímu právu.

Konkrétní forma této ochrany variuje podle toho, jestli jde o řízení nalézací, nebo exekuční. Jde však o dvě strany téže mince - rozdíl spočívá v tom, že v řízení nalézacím poskytuje soud ochranu toliko tvrzenému subjektivnímu právu a v řízení exekučním už právu judikovanému, pravomocně (a vykonatelně) přiznanému.

Oba subsystemy civilních exekucí náležejí do systému orgánů ochrany práva. I soudní exekutor se takovým orgánem „soukromá“ povaha tohoto institutu nijak nevylučuje jeho veřejnoprávní funkce vyplývající z jeho zařazení do systému orgánů ochrany práva.

Oprávněný má právo volby - buď soudní výkon rozhodnutí, který je (velice schematicky a zjednodušeně řečeno) „levnější, ale trvající déle“, nebo exekuce prostřednictvím soudního exekutora, která je (rovněž s jistou mírou simplifikace vyjádřeno) „dražší, ale rychlejší“.

b) Soudní výkon rozhodnutí

Alternativa soudního výkonu rozhodnutí (je nutno ovšem opětovně zdůraznit, že obě alternativy jsou rovnocenné a na obě se v plné míře vztahuje komplex požadavků na spravedlivý proces) je v plné míře svěřena civilnímu soudu, soudu výkonu rozhodnutí, kterým bude vždy soud okresní.

Uskutečňuje se zásadně ve dvou fázích:

- nařízení výkonu rozhodnutí a
- provedení výkonu rozhodnutí.

Zásady výkonu rozhodnutí jsou totožné se zásadami exekutorské exekuce. S postavením a pravomocemi soudu výkonu rozhodnutí nejsou žádné zásadní obtíže. Soud výkonu rozhodnutí je prvkem všeobecné soudní soustavy, proto se na jeho „status“ vztahují obecné principy.

c) Exekutorská exekuce

Varianta exekutorské exekuce je uskutečnění výkonu rozhodnutí soudním exekutorem.

3 ZÁSADY EXEKUČNÍHO ŘÍZENÍ

Přesné vymezení zásad exekučního řízení se jeví poněkud obtížné. Jak již bylo uvedeno, exekuční řízení zná několik druhů exekucí, které se od sebe podstatně liší. Diferují se od sebe dokonce i jednotlivé způsoby exekucí v rámci těchto druhů. Tato řízení mají buď povahu řízení sporného nebo nesporného. To má za následek, že jednotlivé druhy exekucí, či jejich způsoby jsou ovládány někdy odlišnými zásadami.

Zásada projednací neplatí ve všech druzích exekučního řízení. Proto předseda senátu nařídí jednání, jen považuje-li to za nutné nebo stanoví-li to výslovně zákon. Exekuce je zde nařízena zpravidla bez slyšení povinného. Vzhledem k tomu, že soud existenci procesních i hmotněprávních podmínek pro nařízení a výkon exekuce vyšetřuje ze své iniciativy, platí v exekučním řízení zásada vyšetřovací.

Obecné základní zásady civilního řízení se uplatňují i v řízení exekučním, ovšem některé se prosazují výrazně intenzivněji, jiné jsou naopak potlačeny, což je podmíněno povahou exekučního řízení.²⁹

3.1 Sporné a nesporné řízení

Nesporné soudnictví je dlouhodobě vnímáno jako druh nalézacího soudního řízení ve věcech civilních, který se v mnoha směrech odlišuje od soudnictví sporného. Nesporné soudnictví je oproti spornému mladší. Pro vznik a následný rozvoj nesporného soudnictví je typický především veřejný zájem na úpravě právních poměrů, které tvoří jeho předmět neboli zájem státu na tom, aby otázky jím řešené byly řešeny soudním zásahem v podobě autoritativního rozhodnutí. Odlišnosti mezi sporným a nesporným soudnictvím jsou rozmanité.³⁰

Pokud má tedy exekuční řízení povahu řízení sporného, je ovládáno typickými zásadami sporu, tj. zejména zásadou dispoziční (soud nemůže řízení zahájit z vlastní vůle ani z úřední povinnosti, ale pouze na návrh) a projednací (soud pouze provádí důkazy, které navrhnou strany), ale rovněž zásadou veřejnosti, rovnosti účastníků, zásadou ústnosti a zásadou přímosti, jakož i zásadou hospodárnosti.³¹

Pro nesporná řízení jsou pak naproti tomu především s ohledem na jimi prolínající se veřejný zájem na vyřešení právních otázek tvořících jejich předmět

---

²⁹SCHELLEOVÁ, I., *Základy občanského práva procesního*, Praha : Eurolex Bohemia, 2005. s. 87. ISBN 80-86861-33-3.

³⁰ŠÍNOVÁ, R., KŘIVÁČKOVÁ, J., A KOL., *Civilní proces Řízení nesporné, rozhodčí a s mezinárodním prvkem*, Praha : C.H.Beck, 2015. s. 1. ISBN 978-80-7400-59-7.

³¹SCHELLEOVÁ, I., *Základy civilního řízení*, Ostrava : Key publishing, 2008. s. 88. ISBN 978-80-87071-74-8.

typické zásada oficiality a zásada vyšetřovací. Zásada oficiality se projevuje zejména v možnosti soudu zahájit řízení i bez návrhu usnesením. Soud dále není vázán v těchto řízeních návrhy účastníků a může rozhodnout i nad jejich rámcem. Z hlediska dokazování leží odpovědnost za zjištění skutkového stavu na soudu, který je povinen vyhledávat i provádět důkazní prostředky a důkazy i bez výslovného návrhu účastníků. Výslech účastníků je plnohodnotným důkazním prostředkem a pro nesporná řízení také neplatí možnost vyjádřit s výsledkem nesouhlas. Ruku v ruce s těmito zásadami jde pak nemožnost aplikovat v těchto řízeních právní úpravu koncentrace řízení. Zjišťování skutkového stavu řízení je naproti tomu ovládáno zásadou arbitrážního pořádku. Prostřednictvím zásady vyšetřovací je v rámci nesporného soudnictví také více zdůrazněn a naplňován princip materiální pravdy.³²

Vzhledem ke své samostatnosti a relativní nezávislosti na nalézacím řízení, uplatňují se v exekučním řízení i vlastní specifické zásady:

Především je to zásada zákonné ochrany povinného. Její smysl spočívá v tom, že exekuce může sloužit jen k uspokojení práva oprávněného, nesmí povinnému způsobit újmu ve větším rozsahu a nesmí neúměrně snížit existenční úroveň povinného. Platí to například při stanovení rozsahu srážek ze mzdy. Z věcí, které jsou ve vlastnictví povinného se nemůže týkat exekuce těch, které povinný nezbytně potřebuje k uspokojování hmotných potřeb svých a své rodiny, nebo k plnění svých pracovních úkolů, nebo ke svému podnikání, jakož i jiných věcí, jejichž prodej by byl v rozporu s morálními pravidly.

Další specifické zásady se vztahují k použití výtěžku docíleného exekucí v těch případech, kdy se na něm má účastnit více oprávněných. Buď zde může platit zásada přednosti, když musí být přednostně uspokojeny pohledávky určitého druhu, jako například výživné. Nebo platí zásada priority, což znamená, že jsou oprávnění uspokojováni v určitém pořadí. Konečně může být uplatněna zásada proporcionality, podle níž se uspokojují všechny pohledávky podle výše, poměrně k docílenému výtěžku.³³

---

³²ŠÍNOVÁ, R., KŘIVÁČKOVÁ, J., A KOL., *Civilní proces Řízení nesporné, rozhodčí a s mezinárodním prvkem*, Praha : C.H.Beck, 2015. s. 9. ISBN 978-80-7400-59-7.

³³SCHELLEOVÁ, I., *Základy občanského práva procesního*, Praha : Eurolex Bohemia, 2005. s. 89. ISBN 80-86861-33-3.

4 POLOŽENÍ ZÁKLADU EXEKUCE

Právní úprava exekučního řízení se vyvíjela v rámci procesního práva jako souboru právních norem upravujících řízení před soudními orgány. Proto se v dalším výkladu soustředíme jen na specifika právní úpravy exekučního práva.

Výklad o vývoji exekučního řízení musíme logicky začít v právu římském. Ve třetí desce Zákona dvanácti desek čteme:

1. Těm, kteří uznali dluh a byli řádně odsouzeni, budiž dávno zákonných 30 dnů.
2. Teprve poté budiž vložena ruka. Ať ho vede před soud.
3. Nesplní-li rozsudek a nezaručí-li se nikdo za něj na soudě, ať ho odvede s sebou, spoutá ho buď provazem nebo okovy o váze 5 liber, ne těžšími, nebo, pokud bude chtít, lehčími.
4. Jestliže chce, ať žije ze svého. Pokud nežije ze svého, ať ten, kdo ho drží v poutech, mu dává den libru mouky. Pokud chce, ať dává více.
5. Třetího trhového dne ať rozsekají na části. Useknou-li více či méně, ať jim to neškodí.³⁴

Z citátu je patrné, že zde jde o osobní neboli personální exekuci s důsledky dlužníkovy odpovědnosti vlastní osobou za nesplněný dluh. Romanisté se shodují na tom, že úprava exekuce v Zákoně dvanácti tabulí je svou krutostí ojedinělá.

V čem tedy vlastně nejstarší postup vymáhání dluhu, který dlužník buď dobrovolně uznal, anebo k němuž byl odsouzen, spočíval? Obojí, jak uznání dluhu, tak i rozsudek (*sententia*), v podstatě znamenaly definitivní uznání, resp. konstatování práva, tedy skutečnou existenci subjektivního práva oprávněného a zároveň požadavek, aby bylo právě takto deklarované právo uvedeno do souladu se skutečným stavem. K tomu zajišťovalo římské právo odsouzenému lhůtu třiceti dnů, kdy měl dobrovolně učinit to, k čemu se zavázal, nebo k čemu byl odsouzen. (Připomeňme jen, že v klasickém římském soudním řízení neměl odsouzený právo na odvolání, tj. že vynesení rozsudek ihned nabýval právní moci a byl tudíž - s přihlédnutím k výše zmíněné třicetidenní lhůtě - vykonatelný). Jestliže odsouzený dobrovolně svou povinnost nesplnil, nastoupilo státní donucení, exekuce.³⁵

Zákon dvanácti desek

Zákon dvanácti desek má v dějinách práva mimořádný význam, nejen pro starověký Řím. Na rozdíl od jiných starověkých zákoníků se neodvolává na božský

³⁴SCHELLEOVÁ, I., A KOL., *Exekuce*, Ostrava : Key Publishing, 2008. s. 8. ISBN 978-80-87071-91-5.

³⁵SCHELLEOVÁ, I., *Exekuční řízení*, Praha : Eurolex Bohemia, 2005. s. 13. ISBN 978-80-8686-146-3.

původ, je výsledkem vyjednávání a kompromisu a dokonce předpokládá, že se může pozdějšími zákony změnit. Stanovil také základní principy hmotného i procesního práva a položil hlavní důraz na právo soukromé.³⁶

Velmi důležitá byla pravidla pro vymáhání dluhů.

Nejstarší, shora v Zákoně dvanácti desek popsaný postup osobní exekuce pak podle pramenů vypadal nejspíše následovně:

Po marném vypršení lhůty k dobrovolnému plnění měl věřitel právo skutečně fyzicky ovládnout dlužníka. Římský právník Gaius k tomu doslova uvádí: „*Protože jsi z rozsudku povinen (či protože jsi odsouzen) (zaplatit) 10 tisíc sesterciů, proto já - jelikož jsi nezaplatil - vkládám na tebe ruku a přitom se chopil nějaké části dlužníkovy těla. A nebylo dovoleno, aby odsouzený ruku odstrčil a sám se pomocí legisakce bránil; ale dával zástupce, který potom vedl spor jeho jménem. Kdo zástupce nedal, býval žalobcem odváděn domů a svazován pouty*“. Tento zástupce, nazývaný vindex, mohl sejmut věřitelovu ruku z ramene dlužníka a buď zaplatit dlužnou částku, anebo vést jménem dlužníka nový spor. V případě, že prohrál, musel zaplatit dvojnásobek. Jestliže vindex neručil za nemajetného anebo za blízkého příbuzného, musel být přiměřeně zámožný. Jestliže se za dlužníka nikdo takto nezaručil, ocitl se skutečně v soukromé vazbě věřitele. Věřitel měl právo dlužníka držet po dobu 60 dnů, musel ho živit (viz výše Zákon dvanácti desek) a měl také povinnost třikrát po sobě předvést dlužníka v den na trhu před prétora a veřejně oznámit, jakou sumu dlužník dluží. Jestliže ani napotřetí dlužníka nikdo „nevykoupil“ (neuhradil za něj věřiteli dluh), stával se dlužník jeho skutečným otrokem. Mohl jej zabít, prodat do otroctví trans Tiberim - za řeku Tiber, tj. do ciziny.

Teprve po opětovných bouřích plebejů dochází roku 326 před n. l. k vydání Poeteliova zákona (Lex poetelia Papiria).³⁷

Zákaz dlužnického vězení je starý více než dva tisíce let, nepochybně se zde odráží stará norma římského práva, podle níž „za dluhy ručí římský občan pouze svým majetkem, nikoli však osobou“ jenž změnil drakonické ustanovení staršího Zákona dvanácti desek, podle něhož dlužník, který nebyl schopen splnit peněžitý závazek, propadl osobou věřiteli, který jej mohl usmrtit anebo prodat jako otroka.³⁸

³⁶BĚLOHORSKÝ, V., Římské právo. [online]. 2011-03-23 [cit. 2016-04-02]. Dostupné z: WWW: <<http://www.atlanka.net/index.php?text=240-rimske-pravo-ne-bible>>.

³⁷SCHELLEOVÁ, I., *Exekuční řízení*, Praha : Eurolex Bohemia, 2005. s. 14. ISBN 978-80-8686-146-3.

³⁸POSPÍŠIL, I., LANGÁŠEK, T., A KOL., *Listina základních práv a svobod*, Praha : Wolters Kluwer, 2012. s. 228. ISBN 978-80-7357-750-6.

Poeteliiovým zákonem bylo zakázáno:

1. prodat insolventního dlužníka (neschopného platit) do otroctví (trans Tiberim)
2. mít jej v okovech nebo
3. jej usmrtit, či dokonce rozsekat.

Poeteliiov zákon dovoloval přimět dlužníka k nuceným pracím, dokud si dluh neodpracoval.

Nejstarší procesní právo znalo také exekuci majetkovou. Byla pravděpodobně zavedena na základě ediktu préтора Publia Rulitia. Nebyla však tak obvyklá a zpravidla se používala pouze pro případy exekuce plynoucí z veřejného práva (např. záležitosti armády, výkonu kultu). Spočívala v podstatě v možnosti odejmutí věci z majetku dlužníka v hodnotě dluhu, což přinášelo jednak prvek nátlaku na zaplacení, jednak případné záruky pro uspokojení pohledávky věřitele.

Přibližně roku 17 před n. l. dochází k vydání Juliova zákona (Lex Julia), jenž umožnil dlužníkovi odvrátit osobní exekuci tím, že postoupil celé své jmění věřiteli. Juliiov zákon také poskytl dlužníkovi, který dobrovolně postoupil věřitelům jmění, jež se pak prodalo

- a) dobrodiní zachování občanské cti, dlužník tedy nebyl stížen tzv. infamií (bezectností),
- b) dobrodiní být odsouzen jenom k tomu, co nepotřebuje k takové výživě, aby netrpěl nouzí (tzv. beneficium competentiae).

Nejvýraznější rys majetkové exekuce tak, jak byla zavedena prétořem, spočíval v tom, že šlo o univerzální majetkovou exekuci, při níž se dlužníkovi odňalo celé jmění. Typické také bylo to, že se majetek nezpeněžoval, ale jako celek se převedlo na toho, kdo se zavázal zaplatit poměrně největší procento pohledávek, při čemž nabyvatel dlužníkovu majetku byl jeho přímým sukcesorem.

Ve formulovaném, klasickém římském civilním řízení nahradila zákonnou žalobu vztazením rukou (legisactio per manus iniectioem) zásadně žaloba na prisouzené, někdy nazývaná jako žaloba z rozsudku (actio iudicati), při níž po dlužníkově námitce musel žalobce dokázat platnost rozsudku. Actio iudicati vedla přímo k zabavení všeho dlužníkovu majetku. K tomu byl už dob préтора Rulitia navíc vyhlášován konkurz, v němž se veřejnou vyhláškou vyzývali ostatní dlužníkovi věřitelé, aby se k řízení přihlásili se svými pohledávkami. Od okamžiku vyhlášení konkurzu se exekvovaný dlužník stával tzv. infamis, tj. osobou bezectnou.

Přihlášení věřitelé zvolili ze svého středu správce konkurzní podstaty a tento správce (magister bonorum) měl ve veřejné dražbě prodat majetek jako celek tomu kupci, který nabídl nejvíce.

Tento kupec, nazývaný bonorum emptor, nabýval pak všechna dlužníková aktiva a podle prétorského práva byl jakožto univerzální sukcesor považován za kridatářova (tedy osoby stížené exekucí) dědice. Tento bonorum emptor mohl však být žalován pouze na procento kridatářova majetku, za které tento majetek skutečně vydražil. Za neuhrazený majetek zůstával věřitelům dále zavázán kridatář sám.

Od vyhlášení konkurzu mohli věřitelé uspokojovat své pohledávky jen společným postupem i společným procentem, výjimku představovaly tzv. privilegované pohledávky (pohledávky fisku, císaře a císařovny, manželky a děti pro věno, výlohy nemoci a pohřbu a konkurzem nebyla dotčena ani práva zástavní).

Do konkurzní podstaty se zahrnovala pouze aktiva kridatáře, cizí věci byly vyloučeny. Kridatářovi po zahájení konkurzu zůstávalo dispoziční právo k vlastnímu majetku, jeho dispozice však byly neúčinné vůči věřitelům. Věřitelé měli dokonce právo odporovat některým dispozicím učiněným před zahájením konkurzu, jestliže byly provedeny tzv. „in fraudem creditorum“, tj. ke škodě věřitele.³⁹

Exekuční řízení a konkurz tak vlastně představovaly nepříznivé důsledky nesplnění rozsudku. K tomu je třeba dodat, že stejné důsledky postihly dlužníka také v následujících případech:

1. dlužník se skrýval, aby se vyhnul žalobě na soudě;
2. dlužník podle Juliova zákona nečekal na odsouzení a provedl „cessio bonorum“, tj. dobrovolně všechnen majetek vydal věřitelům;
3. dlužník podstoupil kapitisdeminuci a nový majitel moci nepřevzal in solidum (jako celek) jeho dluhy;
4. dlužník zemřel bez dědice;
5. dlužník se neobhajoval ve stadiu in iure a zůstal tak indefendus a
6. dlužník ve stadiu in iure, tj. ve stadiu před magistrátem žalobní nárok uznal a dal ve všem žalobci za pravdu (tzv. confessio im iure).

Uznání nároku in iure vedlo k zahájení exekuce pouze v případě, že žalovaný uznal žalobcův nárok na určitou sumu peněz. Tam, kde uznání mělo charakter jiný (confessio incerti), měl být žalovaný donucen, aby sumu upřesnil, a nebo žalobci

---

³⁹SCHELLEOVÁ, I., A KOL., *Exekuce*, Ostrava : Key Publishing, 2008. s. 9. ISBN 978-80-87071-91-5.

příslušela další žaloba, jejímž cílem byla ne již existence nároku, ale jeho peněžité ocenění.

V poklasickém právu uznání nároku v prvním stádiu řízení kleslo na pouhý důkazní prostředek (takovou povahu mělo již dříve v procesu formulovém, bylo-li učiněno až před porotcem, tj. ve druhém stadiu). V kogničním řízení dvojí hodnocení odpadlo, poklasická doba stanovisko změnila na volnější.

Římské právo ve svém hodně pozdním vývoji těž připustilo majetkovou exekuci singulární, tedy na jednotlivé dlužníkovy věci, a to jako exekuci výjimečnou - a ještě později, v době předjustiniánově a podle práva Justiniánova, jako exekuci pravidelnou. Pro úplnost je třeba dodat, že v mimořádném úřednickém procesu, který se rozvíjel za císařství a byl posléze přejat justiniánským právem, se již od druhého století objevovala možnost vynutit na dlužníkovi plnění „in natura“ za asistence státní moci. Dlužníkovu ručení se tedy nemuselo realizovat exekučním prodejem, plnění obligace se vynucovalo „manu militari officio iudicis“ (ozbrojenou mocí z moci soudce), teprve nebyla-li tato forma možná, docházelo k exekučnímu prodeji té části dlužníkovu majetku, který postačoval k uhrazení pohledávky.⁴⁰

---

⁴⁰SCHELLEOVÁ, I., *Exekuční řízení*, Praha : Eurolex Bohemia, 2005. s. 16. ISBN 978-80-8686-146-3.

5 FORMY, DRUHY A ZPŮSOBY EXEKUCE

5.1 Formy

Z hlediska právních odvětví můžeme rozlišovat následující skupiny exekucí:

I. Exekuce civilněprávní

(právně upravena zákonem č. 99/1963 Sb., „občanský soudní řád“, ve znění pozdějších předpisů)

II. Exekuce trestněprávní

(právně upravena zákonem č. 41/1961 Sb., o trestním řízení soudním („trestní řád“), ve znění pozdějších předpisů)

III. Exekuce správněprávní

(právně upravena zákonem č. 500/2004 Sb., „správní řád“, ve znění pozdějších předpisů)

IV. Exekuce daňová

(zákonem č. 280/2009 Sb., „daňový řád“, ve znění pozdějších předpisů)⁴¹

Pokud jde o formy, jimi vymezujeme civilní exekuci, exekuci správní, exekuci daňovou a exekuci, kterou je možné provádět v trestním řízení.

Základním předpisem pro jednotlivé formy exekuce je pak vždy odpovídající předpis procesní povahy, tj. řády pro civilní exekuci, jsou to „občanský soudní řád“ a „exekuční řád“, pro daňovou exekuci je jím zákon č. 280/2009 Sb., „daňový řád“, ve znění pozdějších předpisů, pro správní exekuci zákon č. 500/2004 Sb., „správní řád“, ve znění pozdějších předpisů, pro exekuci v trestním řízení zákon č. 41/1961 Sb., o trestním řízení soudním („trestní řád“), ve znění pozdějších předpisů.⁴²

5.2 Druhy

Exekuce k vymožení peněžité pohledávky⁴³

Exekuce k vymožení peněžité pohledávky (peněžitého plnění) se vede na jednotlivé majetkové předměty povinného. Je tedy exekucí reálnou. Exekucí se má docílit v tomto případě zpeněžením jednotlivých majetkových předmětů povinného a z docíleného výtěžku má být oprávněný nuceně uspokojen (nucená soluce).

⁴¹SCHELLEOVÁ, I., A KOL., *Exekuce*, Ostrava : Key Publishing, 2008. s. 16. ISBN 978-80-87071-91-5.

⁴²ŠÍNOVÁ, R., KOCHOVÁ, I., A KOL., *Civilní proces Řízení exekuční, insolvenční a podle části páté OSŘ*, Praha : C.H.Beck, 2015. s. 21. ISBN 978-80-7400-600-5.

⁴³SCHELLEOVÁ, I., A KOL., *Exekuce*, Ostrava : Key Publishing, 2008. s. 17. ISBN 978-80-87071-91-5.

Majetek povinného mohou tvořit pohledávky povinného v nejširším smyslu, movité věci a nemovitosti. Za pohledávky povinného se považují:

- a) jeho právo na mzdu nebo na jeho jiné příjmy, které exekuční předpisy staví naroveň mzdě,
- b) jiné peněžité pohledávky, které nejsou právem na mzdu nebo na příjmy jí naroveň postavené, s výjimkou pohledávek z vkladních knížek, směnek, šeků nebo jiných listin, jejichž předložení je třeba k uplatnění práva,
- c) jiná majetková práva.

Exekuce k vymožení nepeněžitých plnění

Exekuce k vydobytí práv na nepeněžitá plnění předpokládá jiné právo oprávněného než je nárok na zaplacení peněžité pohledávky a jinou povinnost povinného, než je povinnost platit. Zákon jednotlivá možná plnění nevymezuje, a ani pro jejich značnou rozmanitost vymezit nemůže. Protože však podle ustanovení § 257 „občanského soudního řádu“ lze nařídit a provést exekuci jen způsoby uvedenými v zákoně, musí být tyto jednotlivé způsoby exekucí právně upraveny tak, aby jimi bylo možno vymoci splnění kterékoli povinnosti, která může být exekučním titulem uložena.

Patří sem tedy povinnost něco dát či poskytnout a to něco jiného než peněžitou částku, dále povinnost něco vykonat či provést, povinnost něco jiného opomenout či zdržet se nějakého jednání a konečně povinnost strpět trvání určitého stavu.⁴⁴

§ 340 Vyklizení

Ukládá-li rozhodnutí, jehož výkon se navrhuje, aby povinný vyklidil nemovitou věc, stavbu, byt nebo místnost, soud nařídí výkon rozhodnutí a po právní moci tohoto usnesení výkon rozhodnutí provede.

§ 345 Odebrání věci

Ukládá-li rozhodnutí, jehož výkon se navrhuje, aby povinný vydal nebo dodal oprávněnému věc, postará se soud o výkon rozhodnutí tím, že dá odebrat věc se vším, co k ní patří, povinnému a odevzdá ji oprávněnému.

---

⁴⁴SCHELLEOVÁ, I., *Základy občanského práva procesního*, Praha : Eurolex Bohemia, 2005. s. 85. ISBN 80-86861-33-3.

§ 348 Rozdělení společné věci

Ukládá-li vykonávané rozhodnutí, aby byla společná movitá věc nebo nemovitá věc prodána a její výtěžek rozdělen mezi spoluvlastníky, provede se výkon rozhodnutí přiměřeně podle ustanovení o prodeji movitých věcí nebo nemovitých věcí.

§ 350 Provedení prací a výkonů

Ukládá-li vykonávané rozhodnutí, aby povinný podle něho provedl pro oprávněného nějakou práci, kterou může vykonat i někdo jiný než povinný, povolí soud oprávněnému, aby si dal práci, o kterou jde, provést někým jiným nebo si ji provedl sám, a to na náklad povinného.⁴⁵

Exekuce o výchově nezletilých dětí⁴⁶

Exekuce o výchově nezletilých dětí se obsahově liší od všech druhů exekucí. Exekuce se týká rozhodnutí o výchově nezletilých dětí, o nařízení ústavní výchovy, o styku rodičů s dítětem, popřípadě schválených dohod. Jako způsob výkonu této exekuce stanoví zákon jednak ukládání pokut, jednak odnětí dítěte tomu, u koho nemá být a předání tomu, komu bylo svěřeno nebo komu je přiznáno právo na styk. Při tomto druhu exekuce nemusí být a zpravidla také není určen povinný. Zjištění konkrétního povinného a určení způsobu, jak rozhodnutí uskutečnit, je přenecháno soudu provádějícímu exekuci. Exekuce tohoto druhu může být zahájena i bez návrhu, neboť toto řízení je ovládané zásadou oficiality (jedná z úřední povinnosti). Vzhledem k zvláštní povaze tohoto druhu exekuce je samostatně „občanským soudním řádem“ upravena i obligatorní preventivní činnost soudu při provádění této exekuce.

5.3 Způsoby

V rámci exekuce na peněžitě plnění a exekuce na plnění nepeněžitě pak zákon reguluje jejich jednotlivé způsoby. Pro peněžitá plnění je charakteristické, že v exekuci lze pro jejich vymožení obecně vést všemi zákonem upravenými způsoby, zvolení konkrétního způsobu je pak závislé na více okolnostech, např. ve výši vymáhané částky, na majetku povinného. Současně je při jeho volbě vždy třeba přihlídnout k přiměřenosti exekuce. Způsob exekuce na peněžitě plnění přitom vždy vyplývá přímo z povinnosti, která je exekučním titulem vymáhána.

---

⁴⁵ČESKO. Zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád a o změně dalších zákonů. In Sběrka zákonů, Česká republika. 1963, částka 56, Dostupné z WWW: < <http://www.zakonyprolidi.cz/cs/1963-99>>.

⁴⁶SCHELLOEVÁ, I., *Základy civilního řízení*, Ostrava : Key publishing, 2008. s. 104. ISBN 978-80-87071-74-8.

Peněžité plnění

Dle stávající právní úpravy je možné exekuci na peněžité plnění provést následnými způsoby:

1. srážkami ze mzdy a jiných příjmů,
2. příkázáním pohledávky,
3. správou nemovité věci,
4. prodejem věcí movitých a nemovitých,
5. postižením závodu,
6. zřízením soudcovského zástavního práva k nemovitým věcem.

Způsoby exekuce na peněžité plnění uvedené výše pod body 1 až 5 je možné také plně využít v exekuci dle exekučního řádu. Exekutor může rozhodnout také o zřízení exekutorského zástavního práva k nemovitým věcem, to však není výslovně upraveno mezi způsoby exekuce, ale má určitou samostatnou povahu. Nad rámec těchto způsobů pak z exekučního řádu vyplývá také možnost nedoplatek za výživné pro nezletilé dítě vymáhat prostřednictvím pozastavení řidičského oprávnění.

Nepeněžité plnění

Nepeněžitá plnění je možné realizovat:

1. vyklizením,
2. odebráním věci,
3. rozdělením společné věci,
4. provedením prací a výkonů.

V rámci právní úpravy provedení prací a výkonů je možné také hovořit o velmi specifickém způsobu výkonu rozhodnutí navrácení v předešlý stav.

V obou právních předpisech, které představují základní prameny civilní exekuce, tj. jak „občanský soudní řád“, tak v „exekučním řádu“, nalezneme právní úpravu, která jako zvláštní druh exekuce vymezuje také exekuci prodejem zástavy. Jde o právní úpravu, která navazuje na řízení o soudním prodeji zástavy. Ve skutečnosti se nejedná o zvláštní způsob výkonu rozhodnutí ani jeho zvláštní druh, zákon v toliko v těchto případech specifikuje, jakými konkrétními způsoby je možné exekuci soudním prodejem zástavy provést. Přitom pak odkazuje na jednotlivé způsoby exekuce na peněžitá plnění, „exekuční řád“ konkrétně na prodej věcí movitých a nemovitých,

„občanský soudní řád“ pak vedle prodeje věcí movitých a nemovitých také na příkázání zastavené pohledávky a postižení jiných majetkových práv.⁴⁷

---

⁴⁷ŠÍNOVÁ, R., KOCHOVÁ, I., A KOL., *Civilní proces Řízení exekuční, insolvenční a podle části páté OSŘ*, Praha : C.H.Beck, 2015. s. 21. ISBN 978-80-7400-600-5.

6 PRŮBĚH EXEKUČNÍHO ŘÍZENÍ

Přenosem některých pravomocí státu (soudů) na exekutory, při současném zachování pravomoci soudů, dochází na základě „exekučního řádu“ k odlivu části agendy, dosud vykonávané výlučně soudy, na ustanovené soudní exekutory.

Exekuční řízení přichází v úvahu pouze tam, kde rozhodnutí ukládá povinnost něco splnit (vydat, dodat, zaplatit, vykonat, něčeho se zdržet či něco trpět nebo snášet). Ten, komu ukládá rozhodnutí povinnost něco plnit, má tuto povinnost splnit dobrovolně, avšak neučiní-li tak, vystavuje se nebezpečí, že proti němu bude nařízena exekuce, a že bude nucen nahradit oprávněnému náklady této exekuce.

V exekučním řízení prováděném soudními exekutory se do důsledku uplatňuje dispoziční zásada, protože exekuční řízení lze zahájit vždy jen na návrh.⁴⁸

6.1 Návrh

Návrh na nařízení exekuce je základní a prvořadou procesní podmínkou pro její nařízení. Návrh tu musí být nejen ve stadiu zahájení exekučního řízení, ale i v celém jeho dalším průběhu.⁴⁹

Návrh je možné podat u příslušného soudu nebo do protokolu u kteréhokoli okresního soudu. Ústně do protokolu je možno podání učinit, jde-li o návrhy na exekuci, jež exekuční titul vzešel z řízení o povolení uzavřít manželství, z řízení o určení a popření otcovství, z řízení o osvojení či z řízení, které lze zahájit i bez návrhu. Je možné jej podat stejně jako každý jiný návrh na zahájení řízení rovněž i telegraficky. Podání obsahující exekuční návrh učiněné telegraficky je třeba písemně doplnit nejpozději do tří dnů, je-li takové podání učiněno telefaxem, je třeba v téže lhůtě jej doplnit předložením jeho originálu. K těmto podáním, pokud nebyla ve stanovené lhůtě doplněna, soud nepřihlíží.

Návrh na zahájení řízení tedy musí obsahovat soud, kterému je návrh adresován a oprávněného a povinného.⁵⁰

Podle § 79 odst. 1 věta druhá „občanského soudního řádu“ návrh musí kromě obecných náležitostí obsahovat:

---

⁴⁸STAVINOHOVÁ, J., HLAVSA, P., *Civilní proces a organizace soudnictví*, Brno : Doplněk, 2003. s. 567. ISBN 80-7239-155-0.

⁴⁹TRIPES, A., *Exekuce v soudní praxi*, Praha : C.H.Beck, 2001. s. 92. ISBN 978-80-7179-483-7.

⁵⁰SCHELLEOVÁ, I., A KOL., *Exekuce*, Ostrava : Key Publishing, 2008. s. 49. ISBN 978-80-87071-91-5.

- jméno, příjmení a bydliště účastníků (obchodní jméno nebo název a sídlo právnické osoby, označení státu a příslušného státního orgánu, který za stát před soudem vystupuje), popř. též jejich zástupců,
- vyličení rozhodujících skutečností,
- označení důkazů, jichž se navrhovatel domáhá.⁵¹

Označí-li soud v rozhodnutí účastníky způsobem, který neodpovídá požadavkům ust. § 79 odst. 1 věty druhé a třetí „občanského soudního řádu“, není to na újmu vykonatelnosti rozhodnutí (§ 251 „občanského soudního řádu“), jestliže je možné z něj bez pochybností dovodit, komu bylo přiznáno právo nebo uložena povinnost.⁵²

Oprávněný je povinen uvést, jakým způsobem má být exekuce uskutečněna, pokud to neplyne z charakteru věci. V návrhu na exekuci ukládajícího zaplacení peněžité sumy uvede oprávněný, jakou metodou má být exekuce provedena. Navrhuje-li oprávněný exekuci srážkami ze mzdy, označí v návrhu toho, vůči komu má povinný nárok na výdělek (plátce mzdy). Navrhuje-li oprávněný exekuci příkázáním pohledávky z účtu u peněžního institutu, označí v návrhu peněžní institut a číslo účtu, z něhož má být pohledávka odečtena; označí-li oprávněný více účtů povinného u téhož peněžního institutu, uvede také pořadí, v jakém z nich má být pohledávka odečtena. Navrhuje-li oprávněný exekuci příkázáním jiné peněžité pohledávky, označí v návrhu osobu, vůči které má povinný pohledávku (dlužník povinného), a uvede důvod pohledávky.⁵³

V případě, že předmětem exekuce jsou movité věci, není třeba, aby byly určité věci jednotlivě uvedeny. Oprávněný však může výslovně určit věc, která má být prodána. Mezi movité věci počítá zákon také vkladní knížky, směnky, šeky nebo jiné cenné papíry.

Při vymáhání peněžité částky je povinností oprávněného, aby uvedl majetek povinného, ze kterého se domáhá uspokojení. Soud sám po majetku způsobilém k uspokojení oprávněného nepátrá a ani sám zásadně neurčuje, jakým způsobem bude exekuce provedena.

Povinností soudu je přezkoumat návrh na exekuci z toho hlediska zda exekuce je navrhována v takovém rozsahu, jaký stačí k uspokojení pohledávky oprávněného a posuzuje i vhodnost navrhovaného způsobu. Tomu odpovídá i oprávnění soudu:

⁵¹TRIPES, A., *Exekuce v soudní praxi*, Praha : C.H.Beck, 2001. s. 93. ISBN 978-80-7179-483-7.

⁵²KŮRKA, V., SVOBODA, K., *Přehled judikatury ve věcech výkonu rozhodnutí a exekuce*, 2. vyd. Praha : Wolters Kluwer, 2013. s. 57. ISBN 978-80-7478-374-6.

⁵³SCHELLEOVÁ, I., A KOL., *Exekuce*, Ostrava : Key Publishing, 2008. s. 49. ISBN 978-80-87071-91-5.

a) Omezit nařízení exekuce jen na jeden způsob, ačkoliv návrh směřoval k exekuci několika způsoby.

b) Nařídit po slyšení oprávněného exekuci jiným vhodným způsobem, navrhne-li oprávněný exekuci způsobem, který je zřejmě nevhodný. Soud však nemůže pro nevhodnost navrhovaného způsobu exekuce návrh na exekuci zamítnout.

c) Zamítnout návrh na exekuci, jestliže je již z návrhu zřejmé, že by výtěžek, kterého by se dosáhlo, nepostačí ani ke krytí nákladů exekuce.

Soudce má tedy v rukou volbu způsobu exekuce. Musí si především ujasnit, zda k uspokojení stačí jen jeden z navržených způsobů, či nikoliv. Pokud je nepochybné, že stačí jen jediný způsob, je nutno nařídit exekuci jen tímto způsobem a zamítnout návrh na exekuci jiným způsobem.

Soudce má zároveň povinnost porovnat návrh s titulem před nařízením exekuce i z toho důvodu, aby zjistil zda v titulu je vymezeno vymáhané právo či vynucovaná povinnost skutečně tak, jak to tvrdí oprávněný ve svém návrhu na exekuci. Jde o to, aby nedošlo k vymáhání více nebo něčeho jiného než toho, co bylo uloženo plnit ve vykonávaném rozhodnutí.⁵⁴

6.2 Exekuční titul

Exekuční titul má při exekuci klíčový význam. Soud se při výkonu rozhodnutí nezabývá hmotněprávními předpoklady prosazovaného nároku, ty jsou obsaženy již v exekučním titulu. Exekuční titul je vykonatelné rozhodnutí. Je předělem mezi nalézacím a vykonávacím řízením. Je to podmínka zahájení řízení státního donucení, aby dlužník platil. Exekučním titulem se vymezují subjekty, o jejichž práva v exekuci jde, co je obsahem těchto práv a povinností a jejich rozsah. Obsah exekučního titulu musí být jednoznačná povinnost, která má být vynucena. Předpokladem vynutitelnosti je vykonatelnost exekučního titulu. Exekučním titulem může být jen meritorní rozhodnutí.

Formální a materiální vykonatelnost určuje způsobilost exekučního titulu k jeho nucenému uskutečnění. Formální je uvedena v příslušných zákonech. Materiální - obsahová určitost (vykonatelnost) zahrnuje přesné označení subjektů (věřitele a dlužníka) a toho, co se má podle vykonatelného rozhodnutí plnit formou přísně formálního řízení - jde o stanovení předmětu a rozsahu plnění, jeho způsobu, musí být stanoveny jasně lhůty ke splnění uložené povinnosti a stvrzena vykonatelnost

---

⁵⁴SCHELLEOVÁ, I., *Základy občanského práva procesního*, Praha : Eurolex Bohemia, 2005. s. 101. ISBN 80-86861-33-3.

podkladového rozhodnutí. Právo na výkon rozhodnutí je prostřednictvím exekučního titulu přísně formalizováno, od materiálního nároku odděleno, což se prakticky projevuje např. i tím, že v exekuci nemůže vykonavatel opravit zřejmou chybu ve výpočtu či číselném označení.

6.2.1 Druhy exekučních titulů

Exekuční tituly se dělí na peněžité a nepeněžité. Dále je můžeme dělit na druhy rozhodnutí vydané v soudním řízení, správním řízení nebo jiných řízeních, podle území, kde byly vydány (v rámci ČR nebo mimo ni).

Vedle rozsudků a usnesení je jedním z hlavních exekučních titulů platební rozkaz nebo směnečný (šekový) platební rozkaz (§ 172 a násl. „občanského soudního řádu“), elektronický platební rozkaz (§ 174 písm. a) „občanského soudního řádu“ nebo evropský platební rozkaz (§ 174 písm. b) „občanského soudního řádu“). Ten má účinky pravomocného rozsudku, nebyl-li proti němu podán odpor (u směnečného - šekového platebního rozkazu námitky) a nebo byl vzat zpět.

Účinky pravomocného rozsudku má podle „občanského soudního řádu“ i soudem schválený smír. Dále podle § 274 „občanského soudního řádu“ podkladem pro výkon rozhodnutí jsou i vykonatelná rozhodnutí státních notářství a dohody jimi schválené; notářské a exekutorské zápisy se svolením k vykonatelnosti sepsané podle zvláštních zákonů, vykonatelná rozhodnutí orgánů veřejné správy včetně platebních výměrů, výkazy nedoplatků ve věcech daní a poplatků a jiných rozhodnutí; vykonatelná rozhodnutí a výkazy nedoplatků ve věcech nemocenského pojištění a sociálního zabezpečení, rozhodnutí orgánů Evropských společenství a jiných vykonatelných rozhodnutí a listin, jejichž soudní výkon připouští zákon, cizozemské rozhodčí nálezy a rozsudky cizích soudů.⁵⁵

6.3 Exekuční řízení

6.3.1 Činnost soudu před nařízením výkonu rozhodnutí⁵⁶

Zákon obsahuje ustanovení, v praxi málo (zřejmě důvodně) využívané, podle něhož může na žádost oprávněného podanou před podáním návrhu na výkon rozhodnutí nebo zároveň s tímto návrhem (a považuje-li to soud za účelné) ještě předvolat povinného a vyzvat ho aby svoji povinnost splnil dobrovolně.

⁵⁵RADKOVÁ, M., *Exekuce jiné pohledávky*, Praha : Linde, 2009. s. 88. ISBN 978-80-7201-767-6.

⁵⁶ŠÍMA, A., *Občanské právo procesní*, 2.vyd. Praha : Armex publishing, 2009. s. 55. ISBN 978-80-86795-76-8.

Zájem nezletilých dětí na tom, aby se jim dostalo výživné od povinných rodičů řádně a včas, je také vyjádřen tím, že je-li vymáháno právě takové výživné, soud poskytuje účastníkovi pomoc i tím, že k jeho žádosti zjišťuje bydliště povinného, od koho pobírá mzdu, případně u jakých peněžních ústavů má účty a žádá i čísla těchto účtů. Pokud dotazovaný neodpoví do jednoho týdne nebo uvede-li nepravdivé nebo neúplné údaje, může mu soud uložit pořádkovou pokutu až do výše 50 000 Kč.

Ten, kdo vymáhá přiznanou peněžitou pohledávku, může ještě před podáním návrhu na výkon rozhodnutí požádat soud, aby předvolal povinného a vyzval ho k prohlášení o majetku. Je-li povinnou právnická osoba, soud předvolá toho, kdo je jejím statutárním orgánem. Předvolaný (předvolání musí dostat do vlastních rukou nejméně deset dnů před konáním výslechu) je povinen dostavit se k soudu osobně. Při výslechu je pak povinen uvést pravdivě a úplně v prohlášení zejména plátce mzdy nebo jiného příjmu, peněžní ústavy, v nichž má účty, čísla účtů a výši zůstatku na nich, dlužníky, u nichž má další pohledávky, dále movité i nemovité věci, které vlastní (i spoluvlastnické podíly na nich), podnik a jeho části a kde se nachází. Výslechu se může zúčastnit i oprávněný, ale může klást otázky předvolanému výlučně jen se souhlasem soudu.

Oprávněný, který žádá o předvolání povinného a jeho výslech k prohlášení o majetku, musí především doložit listinami, že jeho pohledávka existuje a že nebyla ani nemohla být uspokojena výkonem rozhodnutí příkázáním pohledávky z účtu povinného u peněžního ústavu. Návrhu na prohlášení o majetku nelze vyhovět, pokud by byl na majetek povinného prohlášen konkurz (nebo povolena v rámci konkurzního řízení ochranná lhůta) nebo byl podán návrh na vyrovnání.

6.3.2 Nařízení exekuce

Věcně příslušným soudem k nařízení exekuce a pověření exekutora je v 1. stupni okresní soud. Místní příslušnost exekučního soudu je upravena v § 45 odst. 2 „exekučního řádu“.⁵⁷

§ 45

(2) Místně příslušným exekučním soudem je soud, v jehož obvodu má povinný, je-li fyzickou osobou, místo svého trvalého pobytu, popřípadě místo pobytu na území České republiky podle druhu pobytu cizince. Je-li povinný právnickou osobou, je místně příslušným soud, v jehož obvodu má povinný sídlo. Nemá-li povinný, který je fyzickou

---

⁵⁷STAVINHOVÁ, J., HLAVSA, P., *Civilní proces a organizace soudnictví*, Brno : Doplněk, 2003. s. 569. ISBN 80-7239-155-0.

osobou, v České republice místo trvalého pobytu nebo místo pobytu podle věty první, nebo nemá-li povinný, který je právnickou osobou, sídlo v České republice, je místně příslušným soud, v jehož obvodu má povinný majetek.

(3) Je-li podle odstavce 2 místně příslušných několik soudů, je místně příslušným ten soud, jehož název je první v abecedním, případně číselném pořadí.⁵⁸

Pokud zašle věřitel návrh přímo soudnímu exekutorovi, ten jej sám předloží spolu s exekučním titulem nejpozději do 15 dnů soudu a požádá ho o udělení pověření k provedení exekuce.⁵⁹

V případě že jsou všechny procesní podmínky splněny a je-li k návrhu připojen vykonatelný titul, z něhož plyne, uvedený v návrhu na nařízení exekuce jako oprávněný, je k návrhu aktivně legitimován, a je-li v návrhu uveden zákonný způsob exekuce, o jehož nařízení oprávněný žádá, nařídí předseda senátu žádanou exekuci usnesením. Přitom neplatí zásada „audiatur et altera pars“ („budiž slyšena i druhá strana“), proto se tak zpravidla děje bez slyšení povinného.

Usnesení, kterým soud nařizuje exekuci na návrh oprávněného, není třeba odůvodňovat. Výjimku tvoří případ, jestliže exekuce byla nařízena podle zahraničního exekučního titulu nebo podle cizího rozhodčího nálezů.

Usnesení o nařízení exekuce je třeba účastníkům doručit. Kromě toho se usnesení vyvěsí na úřední desce soudu.

Proti usnesení o nařízení exekuce je přípustný opravný prostředek - odvolání. Odvolání může podat účastník řízení. Oprávněný však by mohl ve věci samé podat odvolání jen tehdy, kdyby byl jeho návrh na nařízení exekuce rozhodnutím alespoň částečně zamítnut. To proto, že byla-li exekuce nařízena shodně s jeho návrhem, nebyla mu výrokem rozhodnutí způsobena žádná újma. Mohl by ovšem podat odvolání do výroku o nákladech řízení.

V exekučním řízení se vždy rozhoduje usnesením. Protože odvolání nesměruje v těchto věcech nikdy proti rozsudku, nedoručuje se odvolání ostatním účastníkům.⁶⁰

6.3.3 Postup

Po nařízení exekuce se postará předseda senátu o jeho provedení. Zákon tedy přikazuje předsedovi senátu provedení nařízení exekuce. Některé způsoby exekuce,

⁵⁸ČESKO. Zákon č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád) a o změně dalších zákonů. In Sběrka zákonů, Česká republika. 2001, částka 48, Dostupné z: WWW: <<http://zakonyprolidi.cz/cs/2001-120>>.

⁵⁹RADKOVÁ, M., *Exekuce jiné pohledávky*, Praha : Linde, 2009. s. 136. ISBN 978-80-7201-767-6

⁶⁰SCHELLEOVÁ, I., *Základy občanského práva procesního*, Praha : Eurolex Bohemia, 2005. s. 102. ISBN 80-86861-33-3.

jako například srážky ze mzdy, přikázání pohledávky a prodej movitých věcí, jsou svěřeny soudním tajemníkům nebo justičním čekatelům, případně vyšším soudním úředníkům. Jednoduché úkony však provádí vykonavatel, a to podle pokynů toho, kdo nařídil exekuci. Vykonavatel může upustit od dalšího provádění exekuce bez příkazu předsedy senátu jen tehdy, když s tím souhlasí oprávněný anebo splní-li povinný dobrovolně, co mu ukládá rozhodnutí.⁶¹

Nařízení exekuce a její provedení musí být přípustné. Nepřípustnost exekuce vede k jejímu zastavení v kterékoli její fázi. Nepřípustnost rozlišujeme dvojí: absolutní a relativní. V případě absolutní nepřípustnosti musí být exekuce soudem ihned zastavena, a to i bez návrhu. Relativně nepřípustná exekuce může být zastavena jen na návrh toho, v jehož prospěch je relativní nepřípustnost stanovena.

Za absolutně nepřípustnou exekuci je nutné považovat:

- a) V případě, že je prováděna ve větším rozsahu než jaký stačí k uspokojení oprávněného. Taková exekuce nesmí být ani nařízena ani provedena. V případě, že by přece jen byla nařízena, musí být jakmile soud tuto skutečnost zjistí zastavena.
- b) V případě, že byl zvolen zjevně nevhodný způsob exekuce. V § 264 „občanského soudního řádu“ je uvedeno, že navrhne-li oprávněný exekuci způsobem, který je zřejmě nevhodný, zejména vzhledem k nepoměru výše pohledávky oprávněného a ceny předmětu, z něhož má být uspokojení této pohledávky dosaženo, může předseda senátu nařídít a to po slyšení oprávněného, exekuci jiným vhodným způsobem. Zde je tedy prolomena dispoziční zásada, protože zákon umožňuje soudu nařídít způsob exekuce podle vlastního uvážení.
- c) V případě, že se jedná o exekuci zřejmě neúčelnou. Předseda senátu zamítne návrh na exekuci, jestliže je již z návrhu zřejmé, že byl výtěžek, kterého by se dosáhlo, nepostačil ani ke krytí nákladů exekuce. Praxe ukazuje, že neúčelnost není vždy zřejmá v době podání návrhu a rozhodnutí o exekuci. Proto zákon umožňuje, aby byla exekuce zastavena v případě, že se neúčelnost ukáže v době provádění exekuce.⁶²

---

⁶¹SCHELLOEVÁ, I., *Základy civilního řízení*, Ostrava : Key publishing, 2008. s. 125. ISBN 978-80-87071-74-8.

⁶²SCHELLOEVÁ, I., A KOL., *Exekuce*, Ostrava : Key Publishing, 2008. s. 60. ISBN 978-80-87071-91-5.

Exekuční řízení se dělí do několika fází, jimiž jsou na sebe postupně navazující dílčí řízení. Po vydání usnesení o zahájení exekuce následuje dílčí řízení, které sestává z operací prováděných s cílem postižení majetku povinného úkony prováděnými plátcem mzdy (při srážkách ze mzdy), peněžním institutem či dlužníkem povinného (při příkázání pohledávky) soudním vykonavatelem (při prodeji movitých věcí, vyklizení, odebrání věci), soudcem (při prodeji nemovitostí) apod. K provedení exekuce soud přistupuje bez návrhu, není proto třeba, aby oprávněný prováděl v této fázi další návrhy ohledně postupu soudu.

Úkony, které vyžaduje exekuce provádějí pracovníci určení k tomu rozvrhem práce (vykonavatelé). Jednotlivými operacemi mohou být pověřeni předsedou soudu i jiní pracovníci. Vykonavatelé jsou vázáni nařízeními soudce nebo vyššího soudního úředníka. V případě nutnosti si vyžádají od soudce nebo vyššího soudního úředníka instrukce. Vykonavatelé jsou oprávněni přijmout od povinného plnění, obstarat vzájemné plnění oprávněného, které souvisí s exekucí a v případech vymezených zákonem provádějí všechny úkony, kterých je k provedení úspěšné exekuce třeba.⁶³

Vykonavatelé provádějí zejména tyto úkony:

- a) soupis movitých věcí,
- b) zajištění sepsaných věcí,
- c) vydání odebraných věcí oprávněnému nebo jejich složení u soudu,
- d) provedení odhadu movitých věcí menší ceny, je-li vykonavatel schopen spolehlivě posoudit cenu věci sám,
- e) prodej sepsaných věcí v dražbě,
- f) vydání výtěžku z prodaných věcí oprávněným, popřípadě složení výtěžku u soudu,
- g) odebrání movitých věcí se vším co k nim patří povinnému nebo tomu, kdo je ochoten je vydat, a jejich odevzdání oprávněnému,
- h) vyklizení nemovitosti, vydání movitých věcí, které mají být z vyklizeného objektu odstraněny povinnému nebo jejich odevzdání orgánu obce.

Požádá-li o to oprávněný, vyrozumí jej vykonavatel, kdy a kde bude úkon vykonán. Pokud jde o povinného, nesmí ho vyrozumět o nastávajícím úkonu dříve než přijde na místo úkonu, ani způsobit, aby se o tom povinný předem dozvěděl, ledaže je vyrozumění povinného před úkonem výslovně předeepsáno. Nedostaví-li se oprávněný

---

⁶³SCHELLOEVÁ, I., *Základy civilního řízení*, Ostrava : Key publishing, 2008. s. 60. ISBN 978-80-87071-74-8.

ve stanovenou dobu na místo, kde má být úkon vykonán, provede se úkon v jeho nepřítomnosti, pokud zákon nestanoví, že exekuci lze provést jen za přítomnosti oprávněného nebo jeho zástupce.

Vykonavatel je oprávněn učinit opatření, jichž je třeba, aby byl při provádění exekuce zachován pořádek. Osoby, které hrubě ruší exekuci může vykázat z místa její realizace. Jsou-li proto důvody stanovené zvláštním předpisem (viz zákon č. 273/2008 Sb., „o Policii České republiky“), může požádat nejbližší policejní orgán o poskytnutí ochrany.

O každém úkonu musí vykonavatel sepsat stručný protokol, který má zejména obsahovat:

- a) označení soudu,
- b) místo, čas a předmět jednání,
- c) jména a příjmení soudních pracovníků, kteří se zúčastnili úkonu, jména a příjmení přítomných účastníků a jejich zástupců a jména a příjmení dalších osob, které jsou úkonu přítomni,
- d) stručné, výstižné vyličení průběhu úkonu, zejména podané návrhy,
- e) zjištění, že usnesení o nařízení exekuce bylo doručeno povinnému,
- f) zjištění jména, příjmení a adresy manžela povinného.

Protokol musí být sepsán při skončení úkonu a pokud možno ještě na místě úkonu. Kromě vykonavatele podepíše protokol účastníci, jejich zástupci a dále ti, kteří potvrzují příjem peněz nebo věcí a občané přibraní k úkonu. Dále podepíše protokol ti, jejichž prohlášení je nutno uvést v protokolu. Výjimečně může vykonavatel sepsat protokol dodatečně podle poznámek učiněných při úkonu. Protokol pak podepíše sám. Takto ovšem nelze postupovat, má-li být protokolem osvědčen příjem peněz nebo věcí, nebo má-li protokol podepsat občan přibraný k úkonu nebo ten, jehož prohlášení je třeba uvést v protokolu. Jestliže se účastník nebo jeho zástupce vzdálí před podpisem v protokolu, je to třeba poznamenat. Odepře-li podpis, rovněž se to poznamená v protokolu a vyznačí se důvody, které uvedl.

V případě, že se povinný z důvodů uvedených například v § 266 odst. 1 a 2 „občanského soudního řádu“ brání a příslušným návrhem žádá o povolení odkladu exekuce, je tím zahájeno dílčí řízení o odkladu provedení exekuce, které končí pravomocným rozhodnutím o takovém návrhu. Samotné podání návrhu nemá odkladné účinky na provedení exekuce.

Soud postupuje v jednotlivých fázích exekučního řízení tak, aby bylo cíle tohoto řízení co nejdříve dosaženo.⁶⁴

---

⁶⁴SCHELLEOVÁ, I., *Základy občanského práva procesního*, Praha : Eurolex Bohemia, 2005. s. 104. ISBN 80-86861-33-3.

7 INSOLVENČNÍ ŘÍZENÍ

Zvláštním druhem civilního procesu je insolvenční řízení. I v něm jde o uspokojení věřitelů, ovšem nikoliv jen některých (tedy těch, kteří podali návrh na výkon rozhodnutí, resp. exekuci), nýbrž a zásadně všech věřitelů zároveň, a to buď zcela nebo alespoň poměrně. Zásadou insolvenčního řízení je, že žádný z jeho účastníků nemá být poškozen, ovšem ani neoprávněně znevýhodněn. Jeho cílem je rychlé, efektivní a vždy poměrné uspokojení věřitelů z majetku dlužníka, který je k tomuto účelu určen. Tento dlužníkuv majetek nazýváme majetkovou podstatou. Do majetkové podstaty náleží vše, ať už majetek soukromý, nebo určený k podnikání, který patří dlužníkovi v okamžiku podání insolvenčního návrhu dlužníkem nebo od okamžiku, kdy soud rozhodne o úpadku (podává-li návrh věřitel). Patří tam samozřejmě i majetek, který dlužník získá v průběhu řízení. Pokud by se dlužník v průběhu insolvenčního řízení choval tak, že by to vedlo ke zmenšení jeho majetku, jeho poškození apod., mohl by být i trestně stíhán.

Dlužník je v úpadku, jestliže má více věřitelů (nestačí jeden věřitel, byť s více pohledávkami), vůči nimž má peněžité (a právě jen peněžité) dluhy, které jsou alespoň 30 dnů po splatnosti a je zjevné, že dlužník nebude schopen platit.

Podnikatel (právnícká i fyzická osoba) je v úpadku také tehdy, jestliže je tzv. předlužena, což znamená, že má více věřitelů a navíc souhrn jejich dluhů převyšuje hodnotu jejího majetku. O tzv. hrozící úpadek pak jde tehdy, jestliže lze důvodně předpokládat, že dlužník nebude schopen řádně a včas splnit podstatnou část svých dluhů.

Insolvenční řízení lze zahájit pouze na návrh, a to buď na návrh věřitele nebo dlužníka, pokud je dlužník v úpadku nebo tvrdí, že v úpadku je. Pro hrozící úpadek může podat návrh jen a pouze samotný dlužník. Je-li dlužníkem podnikatel, pak je dokonce povinen sám podat insolvenční návrh bez zbytečného odkladu poté, co se dozvěděl o svém úpadku.

Řízení je zahájeno doručením návrhu krajskému soudu. Ten návrh bezodkladně posoudí a vydá vyhlášku o zahájení řízení, kterou zveřejní v insolvenčním rejstříku. Důsledkem takového zveřejnění je zablokování věřitelů, kteří už pak nemohou vymáhat své pohledávky za dlužníkem cestou výkonu rozhodnutí (exekuce). Samozřejmě je rovněž silně omezena možnost dlužníka samotného nakládat se svým majetkem.

Dospěje-li soud k závěru, že návrh je důvodný, vyhlásí svým rozhodnutím úpadek a ustanoví insolvenčního správce. Určí také způsob řešení úpadku,

tedy zda bude provedeno oddlužení, reorganizace nebo konkurs. Insolvenční správce disponuje s majetkovou podstatou dlužníka a je povinen vyvinout veškeré úsilí k tomu, aby byli věřitelé uspokojeni v co nejvyšší míře. Má k tomu také značné pravomoci, může např. provádět prohlídku prostor dlužníka (bytu, sklepa, garáže), bez souhlasu dlužníka otevírat jeho uzavřené prostory apod.

Jak již bylo uvedeno, úpadek dlužníka lze řešit konkursem, reorganizací či oddlužením.⁶⁵

Konkurs

Název „konkurs“ pochází z latinského termínu concursus creditorum a naznačuje se jím, že jde o souběh věřitelů, který probíhá ve formě přihlašování pohledávek, aby bylo docíleno jejich uspokojení z konkursní podstaty. Slovo konkurs tedy vystihuje nejen to, že jde o řízení, nýbrž také současně podstatu tohoto řízení. Adekvátní výrazu „konkurs“ je český termín „úpadek“, kterého se také někdy užívá.⁶⁶

V konkursu jde v podstatě o zpeněžení majetku dlužníka (třeba i podniku dlužníka) a rozdělení výtěžku mezi věřitele.

Reorganizace

Je (oproti konkursu) dosaženo vyššího uspokojení věřitelů, aniž by byl dlužníkův podnik likvidován.

Oddlužení

Je určeno pro dlužníky - nepodnikatele, tedy typicky pro dlužníky - spotřebitele, kteří si „nabrali“ půjčky či úvěry na pořízení spotřebního zboží, na nákup nemovitostí, na pořízení dovolené atd. a pak nejsou schopni tyto dluhy platit. Oddlužit se mohou ti, kteří jsou schopni svým věřitelům zaplatit jednorázově (ale třeba i ve splátkách) alespoň 30% jejich pohledávek a to nejdéle do 5 let.⁶⁷

---

⁶⁵ŠÍMA, A., *Občanské právo procesní*, 2.vyd. Praha : Armex publishing, 2009. s. 61. ISBN 978-80-86795-76-8.

⁶⁶KOZÁK, J., BUDÍN, P., A KOL., *Insolvenční zákon a předpisy související Nařízení rady (ES) o úpadkovém řízení komentář*, 2.vyd. Praha : Wolters Kluwer, 2013. s. 16. ISBN 978-80-7357-243-3.

⁶⁷ŠÍMA, A., *Občanské právo procesní*, 2.vyd. Praha : Armex publishing, 2009. s. 61. ISBN 978-80-86795-76-8.

8 PŘÍČINY A DŮSLEDKY EXEKUCE

8.1 Proč se zadlužujeme

Následující, ne příliš potěšitelné informace, které nám mohou sloužit jako vysvětlení, proč u nás dochází ke stále většímu počtu exekucí.

Dlužníci jsou nejčastěji lidé ve věku od 20 do 35 let a důchodci, často lidé se základním vzděláním a nižším sociálním postavením. Za zhruba třetinou nařízených exekucí stojí drobné dluhy v řádu několika stokorun, jako jsou třeba pokuty dopravnímu podniku nebo městským policistům, poplatky obcím za svoz odpadků či penále zdravotním pojišťovnám.

Podle příjmu dluží: do 10 000 Kč příjmu - 27 % klientů, mezi 10 až 20 000 Kč - 57 % mezi 20 až 30 000 Kč - 14 % a 30 000 Kč a výš pouhá 2 % klientů.⁶⁸

Tabulka č. 1: Základní vymezení dlužníků podle příjmů⁶⁹

Korun českých	Procenta
Do 10 000	27,0%
10 000 - 20 000	57,0%
20 000 - 30 000	14,0%
30 000 a výš	2,0%

Největšími dlužníky jsou zaměstnanci (55,6 %), hned po nich nezaměstnaní (16,3 %), starobní důchodci (16,3 %), ženy na mateřské dovolené (5 %), plní invalidní důchodci (4,9 %), podnikatelé (4,3 %) a studenti (0,6 %).⁷⁰

Tabulka č. 2: Základní vymezení dlužníků ve společnosti⁷¹

Kdo	Procenta
zaměstnanci	55,6%
nezaměstnaní	16,3%
starobní důchodci	16,3%
ženy na mateřské dovolené	5,0%
plní invalidní důchodci	4,9%
podnikatelé	4,3%
studenti	0,6%

⁶⁸JEŽEK, M., *Jak vyvrát na exekuce*, Brno : Bizbooks, 2013. s. 76. ISBN 978-80-265-0070-4.

⁶⁹Vlastní průzkum.

⁷⁰JEŽEK, M., *Jak vyvrát na exekuce*, Brno : Bizbooks, 2013. s.76. ISBN 978-80-265-0070-4.

⁷¹Vlastní průzkum.

Nejvíce se zadlužují lidé vyučení, hned pak ti, co ukončili vzdělání maturitou. Pomyslnou bronzovou medaili mají lidé se základním vzděláním, zbývajících pět procent tvoří vysokoškoláci a lidí s vyšším odborným vzděláním.

36 % dlužníků by mělo uspokojit pohledávku mezi 30 až 299 tisíci, 29 % dluží do 599 tisíc, 19 % mezi 600 až 999 tisíci a zbylých 16 % dluží přes milion.⁷²

Tabulka č. 3: Jaké částky lidé dluží⁷³

Korun českých	Procenta
30 000 - 299 000	36,0%
do 599 000	29,0%
600 000 - 999 000	19,0%
přes 1 000 000	16,0%

Nejvíce dlužníků je v Moravskoslezském kraji (31 %), Praze (15 %), Ústeckém kraji (13 %) a Středočeském kraji (11 %). V Jihomoravském kraji je 7 % dlužníků, zbylé kraje se pohybují mezi 2 až 4 %, Jen Vysočina má nejmenší procento - 1 % dlužníků.⁷⁴

Tabulka č. 4: Zadluženost území⁷⁵

Území	Procenta
Moravskoslezský kraj	31,0%
Praha	15,0%
Ústecký kraj	13,0%
Středočeský kraj	11,0%
Jihomoravský kraj	7,0%
zbylé kraje	2,0-4,0%
Vysočina	1,0%

V březnu 2011 banky registrovaly 12,3 % nesplácených spotřebitelských úvěrů, nebankovní společnosti pak 19,4 %. Na historické maximum se dostaly hypotéky s 3,3 %.

Nebankovní sektor - nejčastější problémy:

- zprostředkovatelské společnosti;
- společnosti nabízející „oddlužení“;

⁷²JEŽEK, M., *Jak vyvrát na exekuce*, Brno : Bizbooks, 2013. s. 76. ISBN 978-80-265-0070-4.

⁷³Vlastní průzkum.

⁷⁴JEŽEK, M., *Jak vyvrát na exekuce*, Brno : Bizbooks, 2013. s. 77. ISBN 978-80-265-0070-4.

⁷⁵Vlastní průzkum.

- ústní dohoda v rozporu s textem smlouvy;
- „zajišťovací“ biankosměnka;
- odvádění pozornosti - množství formalit, podpis před právníkem či notářem;
- rozhodčí doložka - kvalifikace rozhodce, přezkum, rychlost a náklady;
- nemožnost odkladu podpisu smlouvy - spěch zástupce společnosti;
- neúměrná zástava a zajišťovací převod práva;
- neúměrné sankce a poplatky;
- minimální zhodnocení úvěruschopnosti klienta;
- společnosti nabízející nekvalitní „osobní“ bankrot.

Na otázku, proč jsem zadlužen, nejčastěji odpovídají, že ztratili zaměstnání, utrpěli trvalé snížení příjmů, rozvedli - rozešli se, byli nemocní nebo naivní.

Mezi nejčastější chyby patří:

- podpis smlouvy, kterou si nepřečetli,
- uvádění nepravdivých údajů,
- neschopnost komunikace s věřitelem,
- pozdní řešení problémů,
- nezanechávání dostatečných rezerv,
- brání úvěrů na splácení předchozích úvěrů,
- nesdělování nové adresy věřiteli (pojišťovně),
- neuchovávání dokladů (o koupích a platbách).

Na přelomu listopadu a prosince 2012, jsme dlužili jako národ asi 1,3 bilionu korun. Jiné západní země jsou na tom hůře. Tam ale lidé vydělávají mnohem víc než Češi, Moravané a Slezané.

Proč se zadlužujeme?

Zadlužujeme se, protože si myslíme, že dluh „nějak“ splatíme. V mnoha případech přeceňujeme své schopnosti. Dalším důvodem pro zadlužování je fakt, že se jedná o moderní trend současnosti.⁷⁶

---

⁷⁶JEŽEK, M., *Jak vyvrát na exekuce*, Brno : Bizbooks, 2013. s. 77. ISBN 978-80-265-0070-4.

8.2 Důsledky

Problémy se splácením se postupně začínou projevovat nejen ve stránce ekonomické, ale především psychické. Dlužník je vystaven stresu, neboť již v prvních písemných výzvách k uhrazení závazku je cítit důrazné varování ze strany věřitelů.⁷⁷

Stres se nadále zvyšuje, dlužník stále neplatí a věřitelé přecházejí od varování k samotnému návrhu na exekuci. Důsledky exekučního řízení mohou být rozdílné, záleží na okolnostech a charakteru dané osoby.

Dopady:

- vliv na psychické zdraví (deprese, nespavost),
- vliv na fyzické zdraví (bolest hlavy),
- vliv na rodinné zázemí (hádky),
- finanční úpadek,
- zainteresovanost společnosti (lidé se k osobě v exekuci obracují zády).

8.2.1 Oběti exekuce⁷⁸

Obecně můžeme oběti exekuce rozdělit do tří kategorií.

První z nich o žádné exekuci neví. Netuší že byla nařízena. S překvapením jednou otevře dveře bytu a za nimi bude stát exekutor. Dalším typem, který skutečně patří mezi ty nejnešťastnější, jsou lidé, kteří vskutku nikomu nic nedluží. Ale třeba u nich bydlel člověk, který dluhy má. Exekutor se to dozvěděl, domnívá se, že v jejich bytě zbyly dlužníkovy věci. A pak se tyto nešťastné oběti nestačí divit. No a v posledním případě si řekneme, že je zbytečné si lhát do kapsy. Pokud dlužíte, víte to a záměrně dluh nevracíte, pak máte prostě „drsnou“ náturu. Nejspíš víte, co vás čeká, a nakonec s tím i počítáte. Možná tedy patříte mezi exekuční psance, kteří si mění trvalé bydliště, až je nakonec získají na obecním úřadě, a myslíte si, že na vás exekutor zkrátka nemá.

Podle bývalého prezidenta Exekutorské komory České republiky Jiřího Proška to však není pravda. Exekutor může zjistit, kde platíte složenky za energie, jaké bylo předchozí místo bydliště a nakonec vás asi lapí.

---

⁷⁷ JANŮ, J., *Motivy a důsledky zadlužení*. Brno, 2012. Diplomová práce. Institut mezioborových studií Brno Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně, Fakulta humanitních studií. Vedoucí diplomové práce: PhDr. et. Mgr. Zdeňka Vaňková.

⁷⁸ JEŽEK, M., *Jak vyzrát na exekuce*, Brno : Bizbooks, 2013. s. 11. ISBN 978-80-265-0070-4.

8.3 Kdo mi poradí?

Jestliže potřebujete poradit s finančními problémy, vyberte si pro vás nejbližší nezávislou a neziskovou poradnu, nejprve do ní zavolejte a domluvte si termín, kdy byste mohli přijít. V poradně vám také hned poví, které dokumenty si máte vzít s sebou.

Adresy poraden v Jihočeském kraji:

- Poradna při finanční tísni, o. p. s.
- Občanská poradna při Jihočeské rozvojové, o. p. s.⁷⁹

---

⁷⁹ JEŽEK, M., *Jak vyzrát na exekuce*, Brno : Bizbooks, 2013. s. 97. ISBN 978-80-265-0070-4.

9 EMPIRICKÁ ČÁST (ANKETA A ROZHOVOR)

V empirické části bude využita kvalitativní výzkumná technika tj. polořízený rozhovor a anketa.

9.1 Anketa

Jedná se o výzkumnou techniku, která bude realizována v části empirické a jejím cílem je zjistit povědomí veřejnosti o exekčním řízení či na exekuci samotnou. Anketa byla vytištěna a distribuována ve Městě Prachatice od prosince roku 2015. Je součástí přílohy.

Tato anketa je zaměřena na město Prachatice, kde chci zjistit, jak jsou lidé obezřetní a uvědomělí. Název ankety byl „Exekuce“ a obsahoval základní informace a otázky vedené k tématu. Anketa obsahovala 20 otázek. Otázky byly směřovány k respondentům ve věku od 18 až do 75 let. Celkem bylo vyplněno 160 dotazníků, bohužel 12 jich bylo vyplněno nejednoznačně či nedostatečně, proto nebyly dále zahrnuty. Anketa byla vyplněna anonymně z důvodu větší pravděpodobnosti reálné odpovědi a z vyjádření názoru bez větších obav ze zveřejnění.

Výsledky vycházející z ankety jsou zpracovány do přehledných výsečových grafů. Nad každým grafem je popsán výsledek daného grafu (otázky). Anketní otázky byly zpracovány při zpracování odborné literatury, či jako mustr jiných prací na obdobné téma.

Vyhodnocení ankety

Otázka č. 1: Jaké je Vaše pohlaví?

Ankety se zúčastnilo 148 respondentů. Anketu vyplnilo 59 mužů, což činí 39,86 % všech respondentů a 89 žen, což činí 60,14 % všech respondentů. Zjištění zastoupení poměru zúčastněných žen a mužů bylo prováděno pouze procentuálně. S daty při analýze není pracováno. Výsledky jsou zakresleny v grafu.

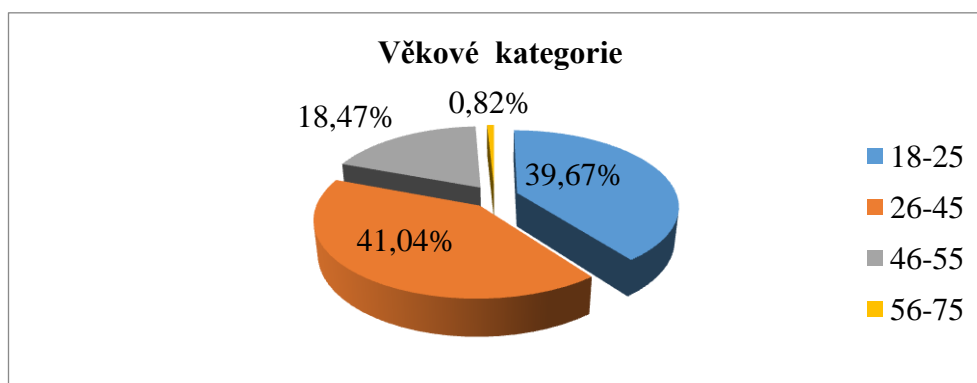
Graf č. 1:⁸⁰

Otázka č. 2: Jaký je Váš věk?

Ankety se mohl zúčastnit kdokoli, věková hranice nebyla omezena. Nejvíce respondentů bylo ve věku 26-45 let, což činilo 41,04 % respondentů (celkem 60), dále mezi 18-25 lety odpovědělo 39,67 % respondentů (celkem 58), ve věku 46-55 let odpovědělo 18,47 % respondentů (celkem 27) a nakonec 56-75 let pouze 0,82 % respondentů (celkem 3). Věková hranice byla použita pouze ke zjištění, v jaké věkové kategorii se respondenti nacházejí. S daty při analýze není pracováno. Výsledky jsou zakresleny v grafu.

Graf č. 2:⁸¹

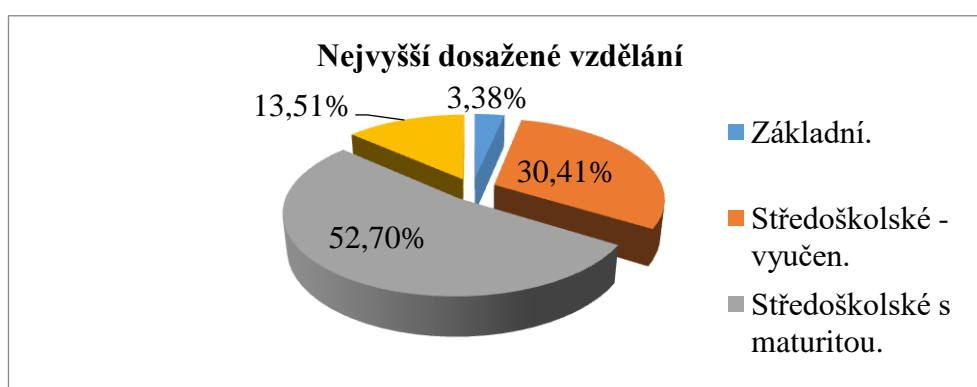
⁸⁰ Vlastní výpočty.

⁸¹ Vlastní výpočty.

Otázka č. 3: Jaké je Vaše nejvyšší dosažené vzdělání?

Vzdělání respondentů nebylo omezeno a ankety se mohl zúčastnit kdokoli. Nejvíce byla zastoupena kategorie vzdělání středoškolské s maturitou, kde se zúčastnilo 52,70 % respondentů (78 celkem). Dále středoškolské - vyučen 30,41 % respondentů (celkem 45), vyšší odborné či vysokoškolské 13,51 % (celkem 20) a nakonec základní vzdělání 3,38 % respondentů (5 celkem). Tato kategorie byla užita ke zjištění, jakého nejvyššího dosaženého vzdělání mají respondenti. V analýze nebyla užita tyto data. Výsledky jsou zakresleny v grafu.

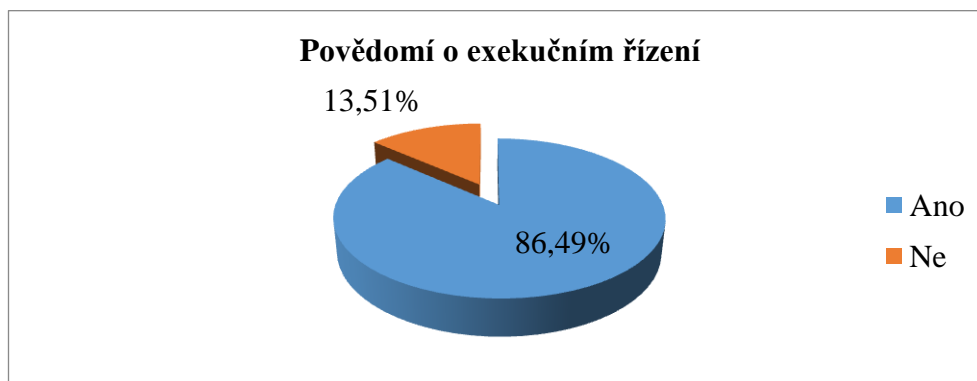
Graf č. 3:⁸²

Otázka č. 4: Máte jisté povědomí o exekčním řízení?

Otázka č. 4 zjišťovala, zda mají respondenti jisté povědomí o exekčním řízení. V anketě bylo zjištěno, že 128 respondentů, což činí 86,49 %, má povědomí o exekčním řízení. Naopak 20 respondentů, kteří odpovídali, což činí 13,51 % o exekčním řízení žádné povědomí nemá. Výsledky jsou znázorněny v grafu.

Graf č. 4:⁸³

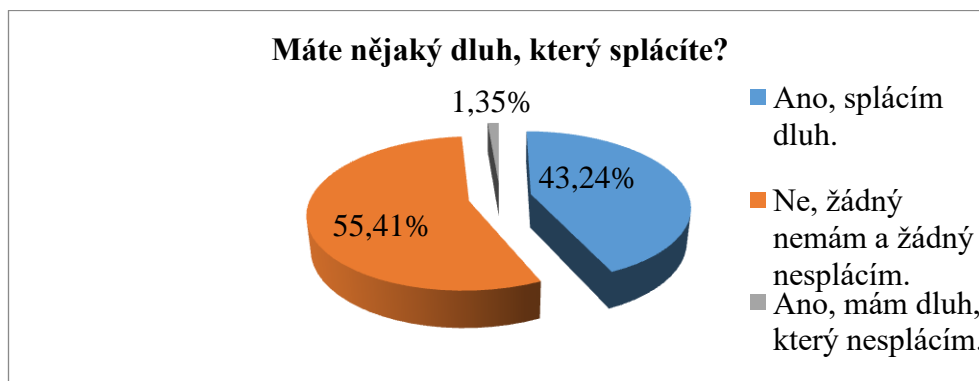
⁸² Vlastní výpočty.

⁸³ Vlastní výpočty.

Otázka č. 5: Máte nějaký dluh, který splácíte?

V anketě za pomoci dotazníkového šetření se zjišťovalo, zda mají respondenti nějaký dluh. Bylo zjištěno, že 64 respondentů, nebo-li 43,24 % má dluh, který splácí. Dále 82 respondentů, což činí 55,41 % odpovědělo, že žádný dluh nemá a 2 respondenti, což je 1,35 % dluh má, ale nesplácí jej.

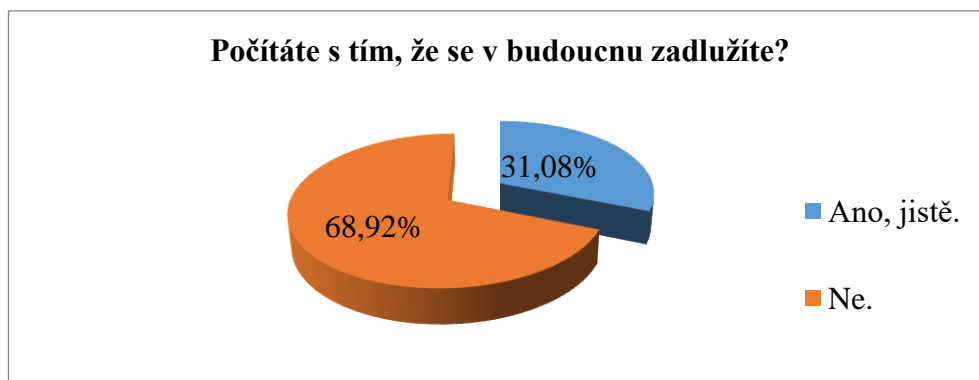
Graf č. 5:⁸⁴

Otázka č. 6: Počítáte s tím, že se v budoucnu zadlužíte?

Většina respondentů, 102 což činí 68,92 % nepočítá s tím, že by se měla do budoucna zadlužit. Naopak 46 respondentů, 31,08 % s tím počítá.

Graf č. 6:⁸⁵

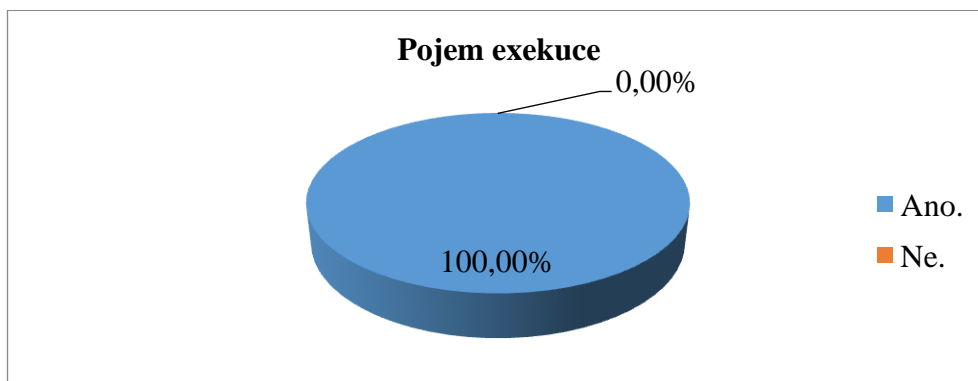
Otázka č. 7: Víte, co znamená pojem exekuce?

Každý z respondentů na otázku, co znamená pojem exekuce odpověděl ano. Takže 148 respondentů, což činí 100,00 % odpovědělo, že ví co to exekuce je.

⁸⁴ Vlastní výpočty.

⁸⁵ Vlastní výpočty.

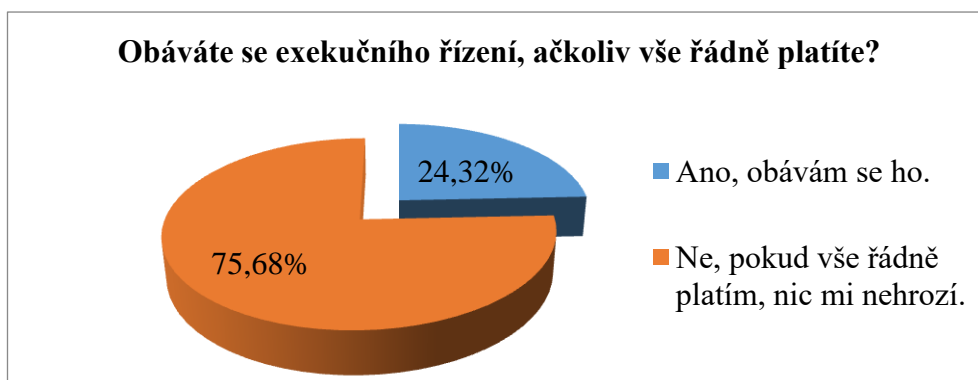
Graf č. 7:⁸⁶

Otázka č. 8: Obáváte se exekučního řízení, ačkoliv vše řádně platíte?

V anketě bylo zjištěno, že 112 respondentů což činí 75,68 % se exekučního řízení nebojí, protože vše řádně platí. Zatímco 36 respondentů což činí 24,32 % uvedlo, že se exekučního řízení bojí i přesto, že vše řádně platí.

Graf č. 8:⁸⁷

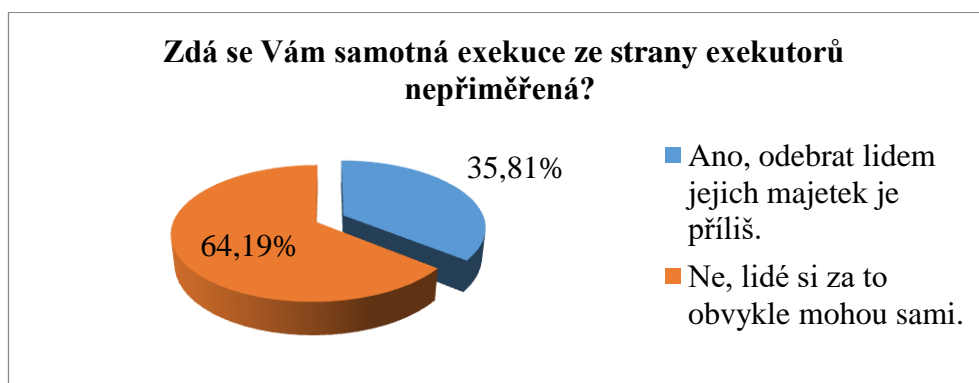
Otázka č. 9: Zdá se Vám samotná exekuce na základě vašich osobních či zprostředkovaných informací realizace exekucí ze strany exekutorů nepřiměřená?

Na tuto otázku většina respondentů odpověděla, že si za to lidé mohou sami, 95 respondentů, což činí 64,19 %. Naopak ti, kteří si myslí že odebrat lidem jejich majetek je příliš, odpovědělo 53 respondentů, 35,81 %.

⁸⁶ Vlastní výpočty.

⁸⁷ Vlastní výpočty.

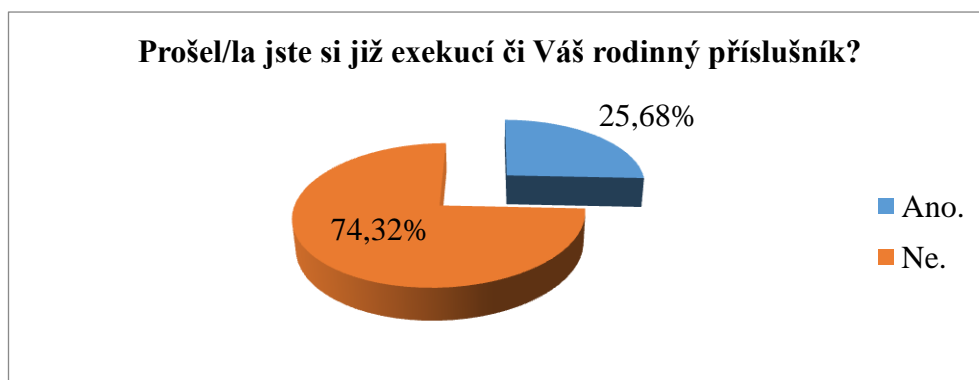
Graf č. 9:⁸⁸

Otázka č. 10: Prošel/la jste si již exekucí či váš rodinný příslušník?

Nejčastější odpovědí na tuto otázku bylo ne, 110 respondentů nebo-li 74,32 % odpovědělo, že exekucí neprošel/la a ani jeho/její rodinný příslušník. Naopak 25,68 % nebo-li 38 respondentů odpovědělo ano.

Graf č. 10:⁸⁹

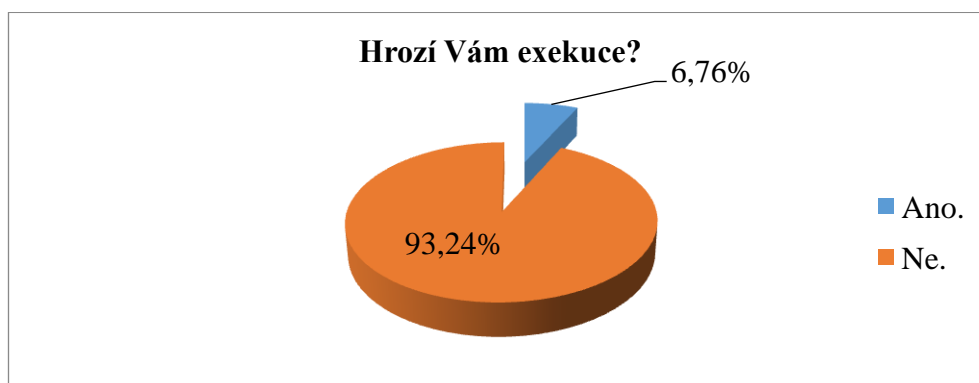
Otázka č. 11: Hrozí Vám exekuce?

Na otázku, zda-li respondentům hrozí exekuce, odpovědělo ne 138 respondentů, což činí 93,24 %. A zbývajících 6,76 %, nebo-li 10 respondentů odpovědělo že ano.

⁸⁸ Vlastní výpočty.

⁸⁹ Vlastní výpočty.

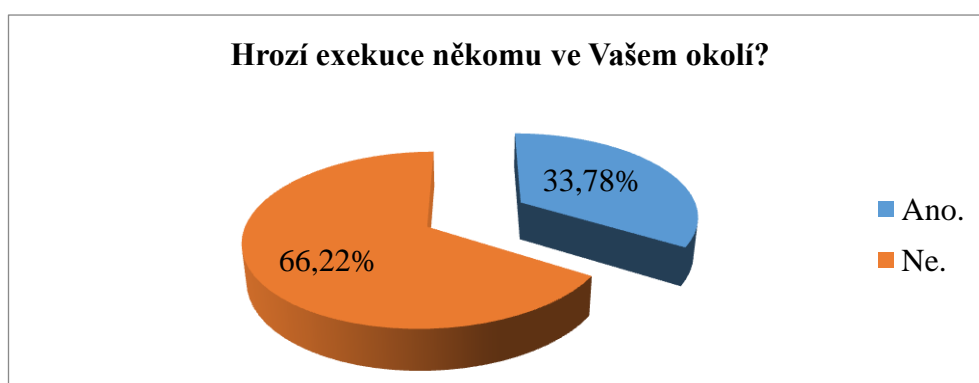
Graf č. 11:⁹⁰

Otázka č. 12: Hrozí exekuce někomu ve Vašem okolí?

Na otázku, zda hrozí exekuce někomu ve Vašem okolí odpovídala většina všech respondentů ne, 98 respondentů, 66,22 %. Naopak 50 respondentů, což činí 33,78 % odpovídalo, že exekuce někomu v jeho/jejím okolí hrozí.

Graf č. 12:⁹¹

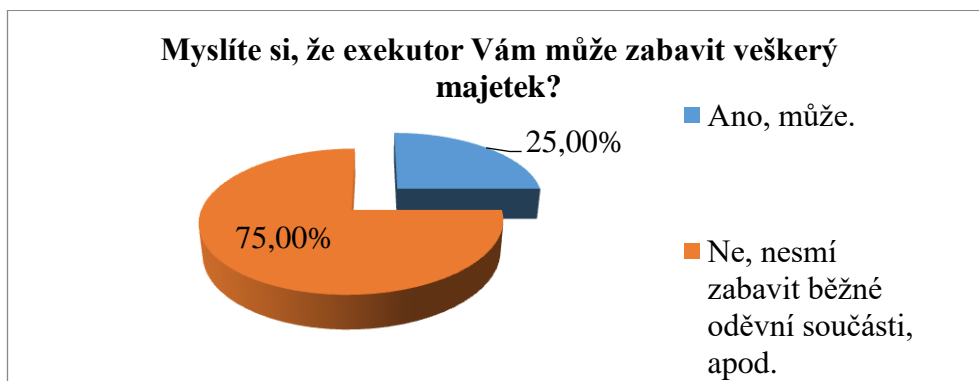
Otázka č. 13: Myslíte si, že exekutor Vám může zabavit veškerý majetek?

Většina dotazovaných, 111 respondentů, 75,00 % odpovídalo, že exekutor nesmí zabavit např. běžné oděvní součásti, obvyklé vybavení domácnosti, snubní prsten a jiné předměty podobné povahy, zdravotnické potřeby apod. Naopak až 37 respondentů, 25,00 % si myslí, že exekutor může zabavit vše.

⁹⁰ Vlastní výpočty.

⁹¹ Vlastní výpočty.

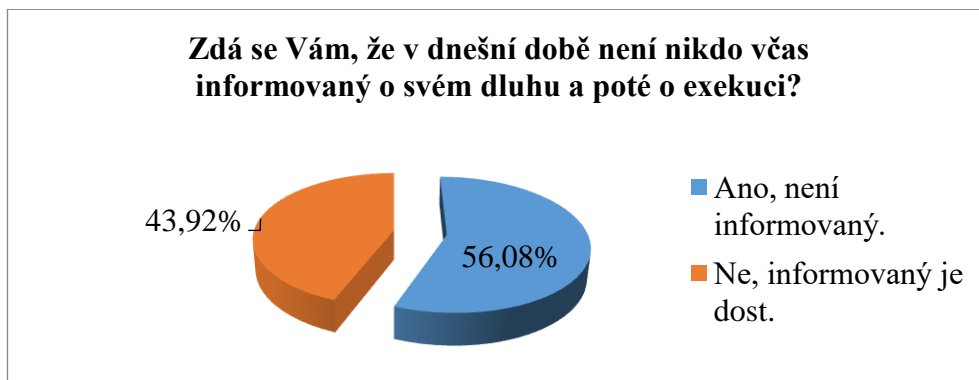
Graf č. 13:⁹²

Otázka č. 14: Zdá se Vám, že v dnešní době není nikdo včas informovaný o svém dluhu a poté o exekuci?

Na otázku informovanosti o svém dluhu a poté o exekuci respondenti odpovídali, že nikdo není moc informovaný a to 83 respondentů, 56,08 %. Naopak, že jsou lidé o svém dluhu informováni dost odpovídalo 65 respondentů, nebo-li 43,92 %.

Graf č. 14:⁹³

Otázka č. 15: Pokud exekutor způsobí škodu, kdo je za ní zodpovědný?

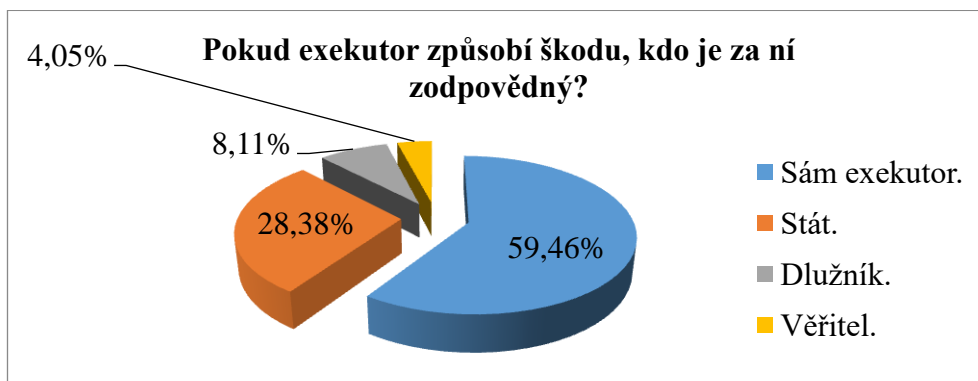
Většina respondentů odpovídalo, že za způsobenou škodu exekutorem je odpovědný exekutor, odpovídalo 88 respondentů, což činí 59,46 %. Dále stát odpovídalo 42 respondentů, 28,38 %, dlužník odpovídalo 12 respondentů, 8,11 % a nakonec věřitel 6 respondentů, 4,05 %.

⁹² Vlastní výpočty.

⁹³ Vlastní výpočty.

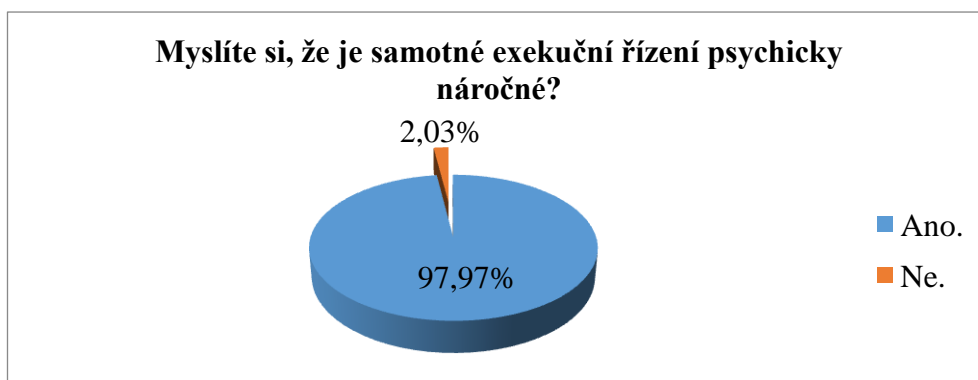
Graf č. 15:⁹⁴

Otázka č. 16: Myslíte si, že je samotné exekuční řízení psychicky náročné?

Naprostá většina respondentů odpověděla, že exekuční řízení je psychicky náročné, a to 145 respondentů, což činí 97,97 %. Zbývající 3 respondenti, což činí 2,03 % si myslí, že exekuční řízení není psychicky náročné.

Graf č. 16:⁹⁵

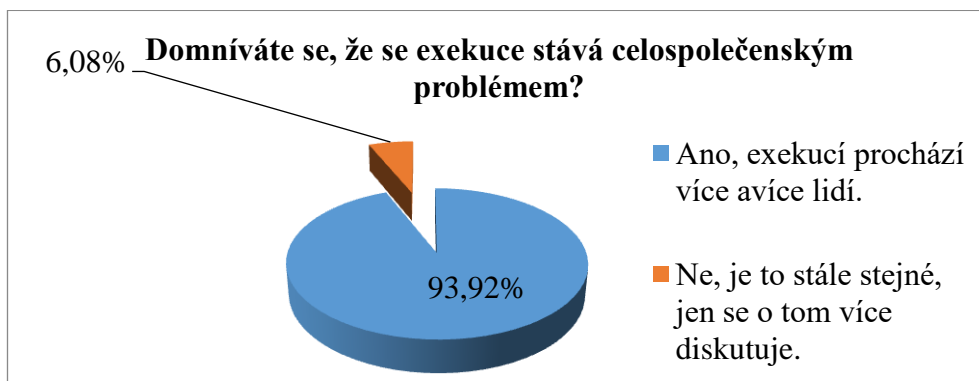
Otázka č. 17: Domníváte se, že se exekuce stává celospolečenským problémem?

Převážná většina respondentů odpovídá, že se exekuce stává celospolečenským problémem a to 139 respondentů, což činí 93,92 %. Naopak 9 respondentů, 6,08 % si myslí, že to problém není jen se o tom více a více diskutuje.

⁹⁴ Vlastní výpočty.

⁹⁵ Vlastní výpočty.

Graf č. 17:⁹⁶

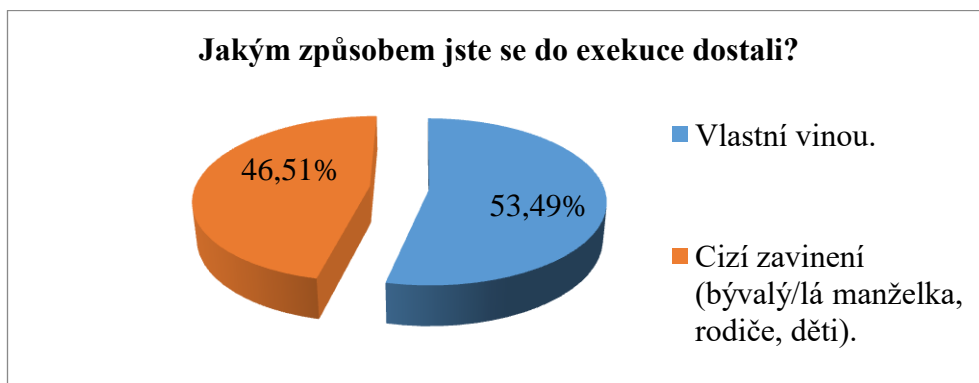

Dále vyplňovali jen ti, kteří se s exekucí osobně setkali, což činilo z celkového počtu 148 respondentů 43.

Otázka č. 1: Jakým způsobem jste se do exekuce dostali?

Většina dotázaných odpovídala, že se do exekuce dostala vlastní vinou, což bylo 23 respondentů, 53,49 %. Naopak 20 respondentů, 46,51 % odpovídalo, že se do exekuce dostalo vlastní vinou.

Graf č. 18:⁹⁷

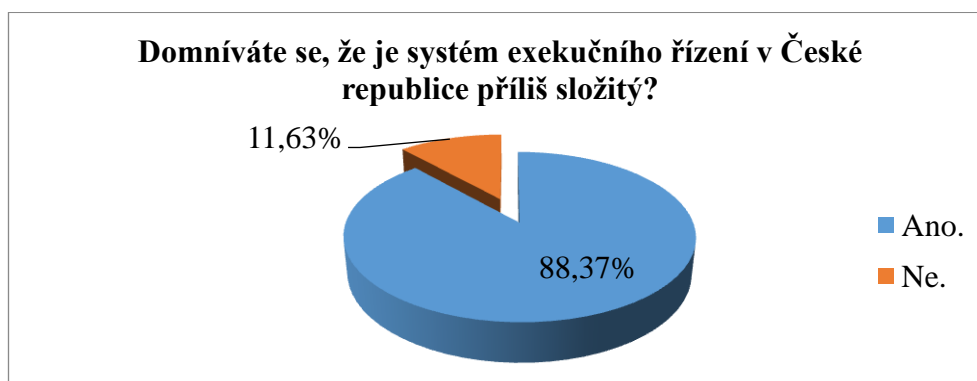
Otázka č. 2: Domníváte se, že je systém exekučního řízení v České republice příliš složitý?

Převážná většina, 28 respondentů, 88,37 % si myslí, že systém exekučního řízení v České republice je příliš složitý. 5 respondentů, 11,63 % odpovědělo, že složitý není.

⁹⁶ Vlastní výpočty.

⁹⁷ Vlastní výpočty.

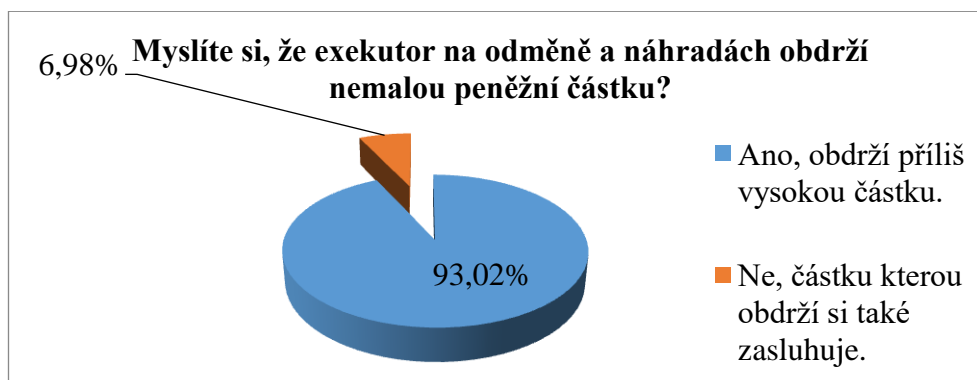
Graf č. 19:⁹⁸

Otázka č. 3: Myslíte si, že exekutor na odměně a náhradách obdrží nemalou peněžní částku?

Nadměrná většina respondentů, 43 což činí 93,02 % si myslí, že exekutor na odměně a náhradách obdrží nemalou peněžní částku. Naopak 3 respondenti, 6,98 % odpovědělo, že obdrží částku, kterou si zasluhuje.

Graf č. 20:⁹⁹

⁹⁸ Vlastní výpočty.

⁹⁹ Vlastní výpočty.

Závěr ankety

Cílem této ankety bylo zjistit názor veřejnosti a jeho povědomí se zaměřením na teritoriální území Města Prachatic, kde byl detekován názorový kauzalismus exekučního řízení a společenské opodstatnění a faktickou účinnost zákonných a podzákonných právních předpisů dané oblasti.

Z dat získaných anketním šetřením lze vyvodit tyto závěry:

- Většina respondentů, kteří odpovídali, mají jisté povědomí o exekučním řízení.
- Nadpoloviční většina respondentů odpověděla, že žádný dluh nesplácí a ani neočekává, že se v budoucnu zadluží.
- Všech 148 (100 %) respondentů odpovědělo, že ví, co to exekuce je.
- Větší část respondentů se exekuce nebojí, pokud vše řádně platí.
- Samotná exekuce na základě osobních či zprostředkovaných informací realizace exekucí ze strany exekutorů nepřijde respondentům nepřiměřená.
- Sámotní respondenti či jejich rodinný příslušníci si exekucí spíše neprošli (74 %)
- Respondentům (celkem 138), či lidem v jejich okolí (celkem 98) exekuce příliš nehrozí.
- Převážná většina (75 %) respondentů si myslí, že exekutor nesmí zabavit veškerý majetek. Nesmí zabavit např. běžné oděvní součásti, obvyklé vybavení domácnosti, snubní prsten a jiné předměty podobné povahy, zdravotnické potřeby apod.
- Nikdo není včas informovaný o svém dluhu a poté o exekuci, to označila větší část respondentů.
- Pokud exekutor způsobí škodu, je za ní zodpovědný sám exekutor, což označilo až 60 % všech dotazovaných respondentů.
- V případě otázky, zda je exekuční řízení psychicky náročné, odpovědělo 145 (celkem 98 %) respondentů ano.
- Exekuce se stává celospolečenským problémem, protože jí prochází více a více lidí.

Dále vyplňovali jen ti, kteří se s exekucí osobně setkali. Na tyto otázky odpovědělo 43 respondentů.

- Dotazovaní respondenti se do exekuce nejčastěji dostávali vlastní vinou.
- Většina si myslí, že je systém exekučního řízení v České republice příliš složitý.

- Převážná část respondentů (celkem 93 %) se domnívá, že exekutor na odměně o náhradách obdrží nemalou peněžní částku.

9.2 Polořízený rozhovor

Rozhovor byl uskutečněn s respondentem, který má trvalý pobyt ve městě Prachatice, a který na základě vlastních zkušeností byl dotčen výkonem exekuce. Tento respondent chtěl zůstat v anonymitě.

Cílem rozhovoru je zjistit, postoje a zkušenosti dotazovaného respondenta. Bude zde detekován názorový kauzalismus na společenské opodstatnění a faktickou účinnost zákonných a podzákonných právních předpisů.

Pro lepší porovnání výsledků jsou základní otázky totožné s otázkami anketními. Rozhovor je navíc rozšířen o otázky zaměřené na problematiku daného respondenta.

ZÁVĚR

Ambicí bakalářské práce je rámcově osvětlit zájmově demonstrované „Juristické a společenské aspekty exekučního řízení“.

Cílem bakalářské práce je vedle teoretického vhledu ke zkoumané problematice v širším vhledu komparativním způsobem reflektovat postoje a zkušenosti občanů v Jihočeském kraji se zaměřením na teritoriální území Města Prachatice. V užší optice je detailně detekován názorový kauzalizmus veřejnosti na společenské opodstatnění a faktickou účinnost zákonných a podzákonných právních předpisů dané oblasti. To vše za pomoci stanovené výzkumné techniky, tj. ankety a tzv. „položitého“ rozhovoru.

Teoretická část obsahuje základní systematiku pojmosloví. Zásady, které jsou mimo jiné uvedeny (zásada vyšetřovací, zásada dispoziční, zásada rovnosti účastníků apod.), musí být prosazeny v každém exekuční řízení.¹⁰⁰ V rámci samostatných kapitol popisu vývoje exekuce a základním rozdělení exekuce na formy, druhy a způsoby exekuce. Insolvenční řízení je nedílnou součástí exekuce. Toto řízení dále blíže analyzuji. Příčiny exekuce, kde jsou uvedena kvalitativní data v Microsoft Exel formátu jako: základní vymezení dlužníků podle příjmů, základní vymezení dlužníků ve společnosti, jaké částky lidé dluží nebo jaká je zadluženost území. Důsledky exekuce jsou rozdílné, záleží na osobnosti člověka.

V rámci zpracování věcné části bakalářské práce jsou formou analytické a syntetizující reflexe užity výstupy z dostupné odborné literatury, odborných článků a internetových zdrojů.

V empirické části je užita výzkumná technika, anketa a položité rozhovor. Anketa zájmově reflektuje ambici odhalit povědomí o exekuci. Výzkumné šetření bylo realizováno na teritoriálním území Města Prachatice, kde došlo k distribuování ankety. Výzkumného šetření se zúčastnilo 148 respondentů, vyplnilo jej 59 mužů a 89 žen v různých věkových kategoriích od 18 do 75 let různého vzdělání. Na jejím základě bylo zjištěno povědomí občanů o exekuci v Prachaticích. Každý dotázaný je schopen určit, že ví, co znamená pojem exekuce. Převážná většina dotazovaných není, nebyla či nezná žádnou osobu účastnící se na exekuci. Dále je anketa rozdělena na tři podotázky týkající se osob, které se s exekucí osobně setkali. Zúčastnilo se 43 respondentů. Většina odpověděla, že se do exekuce dostala vlastní vinou, domnívá

---

¹⁰⁰ČESKO. Zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád a o změně dalších zákonů. In Sbírká zákonů, Česká republika. 1963, částka 56, Dostupné z WWW: <<http://www.zakonyprolidi.cz/cs/1963-99>>.

se, že je exekuční řízení v České republice příliš složité, a že exekutor na odměně a náhradách obdrží nemalou peněžní částku. Na anketním šetření jsem poukázala, jak jsou občané Prachatic dostatečně obeznámeni a informováni o existenci zkoumaného jevu. Dle názoru zpracovatelky bakalářské práce lze znalosti občanů ve Městě Prachatice o exekuci vždy více rozšířit za pomoci odborných poraden, a tím předejít zbytečnému exekučnímu řízení. V návaznosti na anketu je formulován položený rozhovor. Tento rozhovor byl pořízen s respondentem, který je na základě vlastních zkušeností dotčen výkonem exekuce. První část otázek, které jsou položeny, jsou stejné jako v anketním šetření a část druhá je více zaměřena na respondenta. Tento respondent je obyvatelem Města Prachatice. Dle subjektivního požadavku chtěl zůstat v anonymitě. Za pomoci užitých kvalitativních výzkumných technik (položení rozhovor a anketa), byly splněny vymezené cíle.

SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ

Literární zdroje

1. BUREŠ, J., DRÁPAL, L., MAZANEC, M., *Občanský soudní řád komentář*, 5. vyd. Praha : C.H. Beck, 2001. 1482 s. ISBN 80-7179-338-8.
2. DOLEŽAL, T., JANKOVÁ, L., ŠÍPOVÁ, M., *Zákon o konkursu a vyrovnání*, Praha : C. H. Beck, 2006. 172 s. ISBN 80-7179-947-5.
3. JANATA, L., A KOL., *Kladivo na Exekutora*, Praha : Nuridius, 2014. 99 s. ISBN 978-80-87822-14-2.
4. JEŽEK, M., *Jak vyžrát na exekuce*, Brno : Bizbooks, 2013. 102 s. ISBN 978-80-265-0070-4.
5. KOZÁK, J., BUDÍN, P., A KOL., *Insolvenční zákon a předpisy související Nařízení rady (ES) o úpadkovém řízení komentář*, 2. vyd. Praha : Wolters Kluwer, 2013. 1272 s. ISBN 978-80-7357-243-3.
6. KŮRKA, V., SVOBODA, K., *Přehled judikatury ve věcech výkonu rozhodnutí a exekuce*, 2. vyd. Praha : Wolters Kluwer, 2013. 457 s. ISBN 978-80-7478-374-6.
7. POSPÍŠIL, I., LANGÁŠEK, T., A KOL., *Listina základních práv a svobod*, Praha : Wolters Kluwer, 2012. 931 s. ISBN 978-80-7357-750-6.
8. RADKOVÁ, M., *Exekuce jiné pohledávky*, Praha : Linde, 2009. 199 s. ISBN 978-80-7201-767-6.
9. STAVINHOVÁ, J., HLAVSA, P., *Civilní proces a organizace soudnictví*, Brno : Doplněk, 2003. 660 s. ISBN 80-7239-155-0.
10. SCHELLEOVÁ, I., *Exekuční řízení*, Praha : Eurolex Bohemia, 2005. 270 s. ISBN 978-80-8686-146-3.
11. SCHELLEOVÁ, I., *Základy občanského práva procesního*, Praha : Eurolex Bohemia, 2005. 156. s. ISBN 80-86861-33-3.
12. SCHELLEOVÁ, I., A KOL., *Exekuce*, Ostrava : Key Publishing, 2008. 216 s. ISBN 978-80-87071-91-5.
13. SCHELLEOVÁ, I., *Exekuční řízení*, Praha : Eurolex Bohemia, 2005. 272 s. ISBN 80-86861-46-5.
14. SCHELLOEVÁ, I., *Základy civilního řízení*, Ostrava : Key publishing, 2008. 155 s. ISBN 978-80-87071-74-8.
15. ŠÍMA, A., *Občanské právo procesní*, 2.vyd. Praha : Armex publishing, 2009. 66 s. ISBN 978-80-86795-76-8.

16. ŠÍNOVÁ, R., KOCHOVÁ, I., A KOL., *Civilní proces Řízení exekuční, insolvenční a podle části páté OSŘ*, Praha : C.H.Beck, 2015. 331 s. ISBN 978-80-7400-600-5.
17. ŠÍNOVÁ, R., KŘIVÁČKOVÁ, J., A KOL., *Civilní proces Řízení nesporné, rozhodčí a s mezinárodním prvkem*, Praha : C.H.Beck, 2015. 349 s. ISBN 978-80-7400-59-7.
18. TRIPES, A., *Exekuce v soudní praxi*, Praha : C.H. Beck, 2001. 836 s. ISBN 978-80-7179-483-7.

Elektronické zdroje

1. BĚLOHORSKÝ, V., *Římské právo*. [online]. 2011-03-23 [cit. 2016-02-04]. Dostupné z: WWW: <<http://www.atlanka.net/index.php?text=240-rimske-pravo-ne-bible>>.
2. *České rodiny se stále více zadlužují*. [online]. 2008-08-03 [cit. 2016-02-06]. Dostupné z: WWW: <http://krkonosky.denik.cz/zpravy_region/ceske-rodiny-se-stale-vice-zadluzuji-ale-chytre.html>.
3. *Češi se topí v exekucích*. [online]. 2015-04-02 [cit. 2016-02-23]. Dostupné z: WWW: <<http://www.kurzy.cz/zpravy/378633-cesi-se-topi-v-exekucich-828-000-pripadu-a-pocet-neustale-stoupa/>>.
4. *Exekutorské komory České republiky*. [online]. 2015 [cit. 2016-02-10]. Dostupné z: WWW: <<http://www.ekcr.cz/index.php?p=uvod&w=>>.
5. HANÁK, O., *Exekuční návrhy - vzory*. [online]. 2010 [2016-02-21]. Dostupné z: WWW: <http://www.eupraha5.cz/navrh-na-narizeni-exekuce/newsbcm_514931/10/>.
6. JANŮ, J., *Motivy a důsledky zadlužení*. Brno, 2012. Diplomová práce. Institut mezioborových studií Brno Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně, Fakulta humanitních studií. Vedoucí diplomové práce: PhDr. et. Mgr. Zdeňka Vaňková.
7. *Vymáhání a odkup pohledávek s.r.o.* Slovník pojmů. [online]. 2016 [cit. 2016-02-04]. Dostupné z: WWW: <<http://www.vymahanidluhu.cz/slovník-pojmu>>.

Legislativní dokumenty

1. ČESKO. Zákon č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád) a o změně dalších zákonů. In Sběrka zákonů, Česká republika. 2001, částka 48, Dostupné z WWW: <<http://zakonyprolidi.cz/cs/2001-120>>.

2. ČESKO. Zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád a o změně dalších zákonů. In Sběrka zákonů, Česká republika. 1963, částka 56, Dostupné z WWW: <<http://www.zakonyprolidi.cz/cs/1963-99>>.

Ostatní zdroje:

- JANŮ, J., *Motivy a důsledky zadlužení*. Brno : 2012. Diplomová práce. Institut mezioborových studií Brno Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně, Fakulta humanitních studií. Vedoucí diplomové práce: PhDr. et. Mgr. Zdeňka Vaňková.
- Rozhovor s respondentem žijícím v Prachaticích, zaměřený na problematiku dané oblasti.

SEZNAM OBRÁZKŮ, TABULEK A GRAFŮ

Seznam obrázků

Obrázek č. 1: Vzor otisku razítka a pečetidla exekutora.....	14
Obrázek č. 2: Vzor označení exekutorského úřadu.....	17

Seznam tabulek

Tabulka č. 1: Základní vymezení dlužníků podle příjmů	44
Tabulka č. 2: Základní vymezení dlužníků ve společnosti	44
Tabulka č. 3: Jaké částky lidé dluží	45
Tabulka č. 4: Zadluženost území	45

Seznam grafů

Graf č. 1: Poměr zúčastněných mužů a žen	50
Graf č. 2: Věkové kategorie	50
Graf č. 3: Nejvyšší dosažené vzdělání	51
Graf č. 4: Povědomí o exekučním řízení.....	51
Graf č. 5: Máte nějaký dluh, který splácíte?	52
Graf č. 6: Počítáte s tím, že se v budoucnu zadlužíte?.....	52
Graf č. 7: Pojem exekuce	53
Graf č. 8: Obáváte se exekučního řízení, ačkoliv vše řádně platíte?.....	53
Graf č. 9: Zdá se Vám samotná exekuce ze strany exekutorů nepřiměřená?.....	54
Graf č. 10: Prošel/la jste si již exekucí či Váš rodinný příslušník?.....	54
Graf č. 11: Hrozí Vám exekuce?.....	55
Graf č. 12: Hrozí exekuce někomu ve Vašem okolí?.....	55
Graf č. 13: Myslíte si, že exekutor Vám může zabavit veškerý majetek?	56
Graf č. 14: Zdá se Vám, že v dnešní době není nikdo včas informovaný o svém dluhu a poté o exekuci?.....	56
Graf č. 15: Pokud exekutor způsobí škodu, kdo je za ní zodpovědný?	57
Graf č. 16: Myslíte si, že je samotné exekuční řízení psychicky náročné?.....	57
Graf č. 17: Domníváte se, že se exekuce stává celospolečenským problémem?.....	58
Graf č. 18: Jakým způsobem jste se do exekuce dostali?	58
Graf č. 19: Domníváte se, že je systém exekučního řízení v České republice příliš složitý?	59
Graf č. 20: Myslíte si, že exekutor na odměně a náhradách obdrží nemalou peněžní částku?.....	59

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha č. 1	69
Příloha č. 2	73

PŘÍLOHY

Příloha č. 1

Rozhovor - anketní otázky

1. Máte jisté povědomí o exekučním řízení?

Ano.

2. Máte nějaký dluh, který splácíte?

Ano, splácím dluh.

3. Počítáte s tím, že se v budoucnu zadlužíte?

Ne.

4. Víte co znamená pojem exekuce?

Ano.

5. Obáváte se exekučního řízení, ačkoliv vše řádně platíte?

Ano, obávám se ho.

6. Zdá se Vám samotná exekuce na základě vašich osobních či zprostředkovaných informací realizace exekucí ze strany exekutorů nepřiměřená?

Ne, lidé si za to obvykle mohou sami.

7. Prošel/la jste si již exekucí či váš rodinný příslušník?

Ano.

8. Hrozí Vám exekuce?

Ne.

9. Hrozí exekuce někomu ve Vašem okolí?

Ano.

10. Myslíte si, že exekutor Vám může zabavit veškerý majetek?

Ne, nesmí zabavit např. běžné oděvní součásti, obvyklé vybavení domácnosti, snubní prsten a jiné předměty podobné povahy, zdravotnické potřeby apod.

11. Zdá se Vám, že v dnešní době není nikdo včas informovaný o svém dluhu a poté o exekuci?

Ne, informovaný je dost. Jsou ale výjimky, kdy dostatečně informovaní nejsou a to se jedná například o nezaplacené penále u zdravotního pojištění.

12. Pokud exekutor způsobí škodu, kdo je za ní zodpovědný?

Sám exekutor.

13. Myslíte si, že je samotné exekuční řízení psychicky náročné?

Ano. Dlužník neustále čeká, kdy exekutor dorazí, a co bude požadovat. Nejen za exekuční řízení, ale také jakou částku bude požadovat za poplatky.

14. Domníváte se, že se exekuce stává celospolečenským problémem?
Ne, je to stále stejné, jen se o tom více diskutuje.
15. Jakým způsobem jste se do exekuce dostali?
Vlastní vinou.
16. Domníváte se, že je systém exekučního řízení v České republice příliš složitý?
Ano.
17. Myslíte si, že exekutor na odměně a náhradách obdrží nemalou peněžní částku?
Ano, obdrží příliš vysokou částku.

Rozhovor - otázky zaměřené na problematiku dané osoby

1. Jak se stalo, že jste se dostal/a do exekuce?

Ručil/a jsem za úvěr svého nadřízeného (živnostník). Nadřízený tento úvěr neplatil, a nakonec firmu prodal za nepatrnou sumu. Tento nadřízený si vzal úvěr na 6 mil. Kč, v kterém se ručilo jeho i mojí nemovitostí.

2. Prosím o bližší popsání.

Na odkup vlastního domu jsem neměl/a žádné peníze. V době, kdy jsem všechno toto absolvoval/a jsem si vlastní nemovitost (dům) ani nemohl/a odkoupit. Pohledávka patřila někomu jinému, firmě, která si z banky odkoupila bankovní úvěr. Firma dále podala pohledávku exekutorovi.

3. Při srovnání, jaký byl Váš život před a po exekuci, co se změnilo?

Do doby, než jsem se dozvěděl/a, že úvěr nebyl splácen, jsme fungovali jako rodina. Po exekuci od rodiny začali výčitky, proč jsem nezištně vůbec pomáhal/a svému nadřízenému aniž bych se s někým poradil/a. Byl to veliký nápor na psychiku a na rodinné vztahy.

4. Jak reagovala Vaše rodina, když se dozvěděla, že jste v exekuci?

Reagovala výčitkami, menšími hádkami, nervozitou z tohoto tématu.

5. Když jste se o tom, že jste v exekuci dozvěděl/a, pomohl Vám někdo?

Velmi mi pomohly kamarádky.

6. Prošel už někdo z vaší rodiny exekucí?

Ne.

7. Prochází někdo ve Vašem okolí exekucí, včetně Vás?

Ne.

8. Jak dlouho exekuční řízení trvalo?

9 měsíců.

9. Byla jste o exekuci včas informován/a?

Ano.

10. Doporučila byste něco lidem kteří se do exekuce ještě nedostali?

Nepůjčovat peníze ani svým nejbližším. Pokud byste přeci jen chtěl/a půjčit, tak jen tolik, kolik Vám umožní Vaše finanční situace.

11. Doporučila byste něco lidem kteří v exekučním řízení již jsou?

Pokud Vám hrozí exekuce, tak vše co nejrychleji vyřešit.

Nemovitosti řešte s právníkem, nejlépe přes splátkový kalendář.

Nezaplacené penále, fakturu řešit insolvenčním řízením.

12. Myslíte si, že exekuce působí na lidi odrazujícím způsobem?

Ano.

13. Poučila jste se z této situace?

Rozhodně ano.

Příloha č. 2

Anketa

Dobrý den, jmenuji se Pavlína Konvičná a jsem studentkou 3. ročníku na Vysoké škole evropských a regionálních studií, o. p. s., v Českých Budějovicích, obor Bezpečnostně právní studia. Tímto Vás prosím o vyplnění této krátké ankety, kterou později analyzuji a aplikuji do své bakalářské práce. Vyplnění této ankety je anonymní. Prosím o pravdivé odpovědi na uvedené otázky. Téma mé bakalářské práce zní: „Juristické a společenské aspekty exekučního řízení“.

1. Jaké je Vaše pohlaví?

Muž.

Žena.

2. Kolik je Vám let?

.....

3. Jaké je Vaše nejvyšší dosažené vzdělání?

Základní.

Středoškolské - vyučen.

Středoškolské s maturitou.

Vyšší odborné či vysokoškolské.

4. Máte jisté povědomí o exekučním řízení?

Ano.

Ne.

5. Máte nějaký dluh, který splácíte?

Ano, splácím dluh.

Ne, nesplácím.

6. Počítáte s tím, že se v budoucnu zadlužíte?

Ano, jistě.

Ne.

7. Víte co znamená pojem exekuce?

Ano.

Ne.

8. Obáváte se exekučního řízení, ačkoliv vše řádně platíte?

Ano, obávám se ho.

Ne, pokud vše řádně platím, nic mi nehrozí.

9. Zdá se Vám samotná exekuce na základě vašich osobních či zprostředkovaných informací realizace exekucí ze strany exekutorů nepřiměřená?

Ano, odebrat lidem jejich majetek je příliš.

Ne, lidé si za to obvykle mohou sami.

10. Prošel/la jste si již exekucí či váš rodinný příslušník?

Ano.

Ne.

11. Hrozí Vám exekuce?

Ano.

Ne.

12. Hrozí exekuce někomu ve Vašem okolí?

Ano.

Ne.

13. Myslíte si, že exekutor Vám může zabavit veškerý majetek?

Ano, může.

Ne, nesmí zabavit např. běžné oděvní součásti, obvyklé vybavení domácnosti, snubní prsten a jiné předměty podobné povahy, zdravotnické potřeby apod.

14. Zdá se Vám, že v dnešní době není nikdo včas informovaný o svém dluhu a poté o exekuci?

Ano, není informovaný.

Ne, informovaný je dost.

15. Pokud exekutor způsobí škodu, kdo je za ní zodpovědný?

Sám exekutor.

Stát.

Dlužník.

Věřitel.

16. Myslíte si, že je samotné exekuční řízení psychicky náročné?

Ano.

Ne.

17. Domníváte se, že se exekuce stává celospolečenským problémem?

Ano, exekucí prochází více a více lidí.

Ne, je to stále stejné, jen se o tom více diskutuje.

Dále vyplňují jen ti, kteří se s exekucí osobně setkali.

1. Jakým způsobem jste se do exekuce dostali?

Vlastní vinou.

Cizí zavinění (bývalý/lá manžel/ka, rodiče, děti).

2. Domníváte se, že je systém exekučního řízení v České republice příliš složitý?

Ano.

Ne.

3. Myslíte si, že exekutor na odměně a náhradách obdrží nemalou peněžní částku?

Ano, obdrží příliš vysokou částku.

Ne, částku kterou obdrží si také zaslouhuje.